

Sovyetler seferber ordu mevcudunu 5 milyona iblâğa karar verdiler

Finler şimal cephesinde mukabil taarruza geçerek bir şehri istirdad ettiklerini bildiriyorlar

Milletler Cemiyeti komitesi Rusyanın Cemiyetten ihracile neticelenmesi beklenen bir rapor tanzim etti, asamble bugün karar verecek

Harb vaziyeti

Sovyetlerin şark cephesinde büyük kuvvetlerle yaptıkları taarruzun püskürtüldüğü haber veriliyor

Milletler Cemiyeti heyeti umumiyesi içtima halinde

Berlin 13 (Radyo) — Alınan malû - dusunun mevcudunu beş milyona ib - mata göre Sovyet Rusya seferber or - (Devamı 3 üncü sayfada)

Son vaziyetin manası nedir, neticesi neye varabilir?

YAZAN

Emekli general H. Emir Erkilet
"Son Posta", nin askerî muharriri

Alman membarından gelen malû - dusunun insan sayısını beş milyona çı - mata nazaran Sovyet Rusya, seferber or - (Devamı 8 inci sayfada)

Son dakika Admiral Şeer ceb kruvazörü hasara uğratıldı

Üç İngiliz kruvazörle Alman ceb kruvazörü arasında şiddetli bir muharebe cereyan etti. İngiliz kruvazörlerinden biri hasara uğradı Alman kruvazörü ağır yaralı bir halde bir limana iltica etti

Londra, 14 (Hususi) — Amirallik dairesi tarafından bu sabah neşredilen bir tebliğ, «Admiral Şeer» adlı Alman ceb kruvazörünün ağır surette yaralı olarak Montevideo'da bir limana iltica ettiğini bildirilmektedir. Tebliğ bu hususta şu tafsilâtı vermektedir: İngiliz donanmasına mensub «Ekseter» kruvazörü ile «Ejaks» ve (Devamı 3 üncü sayfada)

Cenevrede dünkü faaliyet

Rusya Milletler Cemiyetinden çıkartılırsa ne yapacak?

Cenevre 13 (Hususi) — Bu sabahki asamble toplantısını müteakib içtima eden 13 ler komitesi, öğleden sonra tekrar toplanarak, Sovyetlerin barış müzakeresi etrafındaki red cevabını kaydettikten sonra asambleye tevdi edilecek raporu ve karar metnini kat'i surette tasdik etmiştir.

Yarın asambelenin reyine arz edilecek olan bu karar metni, bilâhare konsey tarafından da tasdik edildikten sonra tatbik mevkiine konacaktır.

(Devamı 3 üncü sayfada)

Sile ormanında muhasara edilen firarî mahkûmlar

Geçen ayın ortalarına doğru Üskü - dar hapishanesinde bir firar vak'ası olmuş, iki mahkûm hapishanenin duvarlarını delmek suretile kaçırlar.

Bunlar katil suçundan 18 sene müddetle hapse mahkûm Şileli Mehmed oğlu İbrahim ile soygunculuktan 7 sene 6 aya mahkûm bulunan Hulûsi idi.

(Devamı 3 üncü sayfada)

İngilizler miknatıslı maynelere karşı yeni bir çare buldular

Londra 13 (Hususi) — Hava nezareti, miknatıslı maynelere karşı mücadele etmek için yeni bir usul ittihaz etmiştir. İngiliz tayyareleri, bu mayneler, döken Alman tayyarelerinin hareket üssü olan Heligoland adası üzerinde istikşaf uçuş - ları yapmakta ve bu suretle Alman tayyarelerinin faaliyetine mâni olmaktadır.

İngiliz tayyareleri, Heligolandın şimalinde bulunan Borkum ve Sut adaları üzerinde de uçarak, buradaki Alman hava üslerini bombardıman etmişlerdir.

(Devamı 3 üncü sayfada)

Benzin sarfiyatını tahdid kanunu

Ankara 13 (Hususi) — Memlekette benzin sarfiyatını tahdidata tabi tutan kanun lâyihasını hükümet yakında Büyük Millet Meclisine takdim edecek - tir.

Millî Şef dün öğleden sonra Erzuruma vardı

Erzurum 13 (A.A.) — Bütün Erzurum halkı bugün Millî Şefimiz İsmet İnönü'nün şehrimize şeref vermelerini büyük bir sabırsızlıkla beklemektedir. Şehir baştan başa bayraklarla ve müteşem taklarla süslenmiş bulunuyor. Civar köyler ve kazalar halkı büyük İnönü'yü karşılamak üzere buraya gelmiş bulunuyorlar. Erzurum en büyük gününü yaşıyor.

Binlerce halk istasyon civarını ve yollarını doldurmuş bulunuyor. Valimiz Hâşim İncan Millî Şefi vilâyet hududunda karşılayacaktır.

Erzurum 13 (A.A.) — Reiscüm - hur İsmet İnönü bugün saat 16 da

Erzuruma muvasalat etmişler ve istasyonda bütün Erzurum halkı tarafından heyecanla karşılanmışlardır.

Hava çok güzeldir. Millî Şef, çok neş'elidir. Halk her yerde en büyüğümüze coşkun muhabbet tezahüratı göstermektedir.

Erzurum 13 (A.A.) — Şehrimizi şereflendiren Millî Şef İsmet İnönü, vilâyet, müstahkem mevki kumandanlığı karargâhını, belediye ve vali konağını, belediye reisinin evini, üçüncü müfettişlik dairesini gezmişlerdir.

Halkın sevincine payan yoktur. Şehir, baştan aşağı donatılmıştır.

Pazarlıksız satış kanunu ıslah veya ilga edilecek

Dahiliye ve Ticaret Vekilleri dün Mecliste Ali Rana Tarhanın sual takririne cevap verdiler

Ticaret Vekili: "Bu kanundan iyi neticeler almak geniş bir kontrol teşkilâtı işidir, aksi takdirde fayda yerine zarar tevellüd edeceği kanaatindeyiz,, dedi

Ankara 13 — Büyük Millet Meclisi bugün Şemsettin Gümlatayın başkanlığında toplanmış ve bu toplantıda pazarlıksız satış mecburiyetine mütedair kanunun tatbik sureti hakkında Ali Rana Tarhan tarafından verilen sul takririne Dahiliye ve Ticaret Vekilleri cevap vermişlerdir. Celsenin açılışını müteakib okunmuş olan takrir şu sualleri ihtiva ediyordu:

1 — 1 Eylül 1938 tarihinde mer'iyete girmiş olan pazarlıksız satış mecburiyetine dair kanun, şimdiye kadar nerelerde

ve hangi maddeler üzerinde tatbik edilmiştir?

2 — Bu kanunun yedinci maddesi mucibince, belediyeler ve Ticaret Vekâleti tarafından nerelerde ve ne kadar memur tazviz edilmiştir?

3 — Bu kanunun hükümlerini tatbik ile tazviz edilmiş olan memurların piyasa işlerinde ihtisasları kâfi derecede midir?

4 — Bu kanunun tahmil ettiği vazife - (Devamı 8 inci sayfada)

Boşanmalar niçin artıyor, kabahatli kadın mı, yoksa erkek mi?

Derdli okuyucular da münakaşaya karıştılar

İki defa evlenmiş bir erkek "Her zaman kabahatli kadındır,, diyor, bir diğeri "Kadının ke-dini müdafaaya yüzü yoktur,, cevabını veriyor

Bizim anket, memleket ölçüsünde bir alâka kadını gösterdi. Bunu matbuattaki akislerinden, okuyucularımızdan gelen mektublardan ve etrafta hâsıl ettiği dedikodulardan anıyoruz. Filhakika, üzerine parmak bastığımız mesele, içtimaî bir davadır. Bu dava, bir hendese davası, bir cebir meselesi gibi birkaç amelîyede hallolunmaz ise de, eşelenmesinde büyük fayda vardır. Ben bu ankete başlar - ken, kadının kabahatli olduğu, şeklinde bir fikre sahib değildim. Sadece ortaya şu suali attım: «Boşanmalar çoğalıyor, bunun mes'ulü kimdir; yuvayı kadın mı, erkek mi yıkıyor?..»

Konuştüğüm güzide avukatlar suç'u olarak kadını gösterdiler. Hemen ilâve edeyim ki, kadının kabahatli olduğu hakkında bir fikrim yoktu mama, y'izlerce delillerim mevcuttu. Zira geçen ankette yüzlerce erkek kadınlardan derd yan - mıştı. Belki sabık anketin intibaları bu ankette bana yardımcılık etmiştir.

Neticede bunca şahid, şahid ve isbat -

tan, hükümden sonra buna ben de inanmış bulunuyorum.

Bugün iddiama iki okuyucu mektubile devam edeceğim:

Her zaman kabahatli kadındır (Devamı 8 inci sayfada)

Kadın okuyucular siz de cevap veriniz!
Anketimize birçok okuyucularımız cevap gönderiyor, bazıları da iştirak edip edemeyeceklerini soruyorlar. Ankete kadın, erkek bütün okuyucularımız iştirak edebilirler. Cevabların kâğıdın bir tarafına ve okunaklı yazılmasını rica ederiz. Okuyucularımız bilhassa kısa yazmak noktasına dikkat etmeleri lâzımdır.

Hergün

İki devir arasında
Bir istihale

Ekrem Uşaklıgil

Bu sabah küçük Mehmed çıktı geldi. Küçük Mehmed'i tanımazsınız, işte dört beş yıl oluyor ki bir gün temiz bir Anadolu çocuğu halinde matbaaya gelmişti:

— Bana bir iş verir misiniz? demişti. Ve dört yıl da matbaada odacılık yapmıştı, bu müddet zarfında okuyup yazmak öğrendi, odacılıktan postacılığa geçti. Nihayet geçen yıl askerlik vazifesinin zamanı gelince onu yapıya koşturdu.

Küçük Mehmed'i gittiği zamandan daha canlı, daha sıhhatli, bilhassa daha gelişmiş buldum. Kendisi de çok memnundu:

— Pek iyi baktılar, diyordu, yiyecek, içecek, hele sıcak esbab bol boldu. Ayırlırken eski esbablarla potinleri de bana bıraktılar.

Küçük Mehmed'in askerlikte kullandığı iç çamaşırından, pek sevdiği sıcak esvabî potinlerine kadar her şeyi yerli malıdır.

Düşüncemî bir çeyrek asır, hattâ biraz daha fazla maziye götürerek Balkan harbinde, 914 harbinde, İstiklâl harbinde aynı vaziyette kendimi görüyorum ve hatırlıyorum ki, o zaman üzerimde taşımış olduğum eşyadan hiç biri memleketimin mah değildi, iki vaziyet arasında gördüğümüz fark bir devirden diğer bir devre geçişin ifadesidir. Ve unutmuyalım: Bu fark bir çeyrek asır değil, sadece son on, on iki yıllık gayretin mahsulüdür. Bu müddet zarfında elde etmiş olduğumuz neticeden memnun olabiliriz, fakat iş henüz bitmiş sayılamaz, daha başlangıç noktasındadır.

Ekserimiz görmeyi, tamamlamak yoluna girmenin ilk hareketidir.

Memleketi hiç değilsen kendi ihtiyaçlarımızı cevap verecek nisbette sanayileştirmeye ihtiyacımız bize, en sonu 1928 de zühür eden iktisadî buhran olmak üzere maziden aldığımız muhtelif dersler ilham etti. O vakit başladığımız teşebbüsün genişletme için de bu harbin verdiği dersleri istifade edeceğiz.

Bugün kullanmakta olduğumuz eşyanın mühim bir kısmını, çok mühim bir kısmını kendimiz yapıyoruz. Fakat dikkat edilecek iki nokta:

Bu eşyadan bazılarının imalinde kullanılan ilk maddeyi haricden getiriyoruz, bu bakımdan şu veya bu sebeble dış yol kapanınca iç memleket mamulâtında da fiyat yüksekliliği başlıyor.

Göze çarpan ikinci nokta da şudur:

Kullandığımız eşyanın büyük kitleye mahsus olan mühim bir kısmını memleket içinde yapmakla beraber lüks ve yarım lüks denilen kısmını elân dış memlekette getirtmek zarureti karşısında bu lunuyoruz. Lüks ve yarım lüks deyip geçmiyelim, bu iki kelimenin içinde adı poplinle fildikos fanilâdan elbise ve saç fırçasına varıncaya kadar herkesin zarurî ihtiyaçlarına cevap veren maddeler de vardır ve maalesef memleket dışına giden paranın en büyük kısmını sürükleyip götürülenler de bu maddelerdir.

Londra radyosu dün gece yaptığı Fransızca neşriyatta İngilterenin mali kudretini anlatıyordu, bilhassa şu cümleleri söyledi:

— Geçen harbe İngiltere muhtaç olduğu eşyadan birçoğunu dış memlekette satın almıştı, bu uğurda da milyonlarca para sarfetmişti. Aradan geçen 25 yıl için de kendi kaynaklarımızı genişlettik, bu muharebede muhtaç olduğumuz eşyayı kendi memleketimizden ve dominyonlarımızdan alacağız. Bu itibarla da harice muhtaç olmayacağız, haricden hiç bir istikraz yapmayacağız.

İngiltere gibi dünyanın başlıca servet kaynaklarını elinde tutan çok zengin bir memleket için zarurî görülen kaidenin hükmü bizim için elbette yüzlerce defa fazlasıyla caridir.

Vaziyetin kısa bir bilançosunu yapalım: 10 kıtıs yıldanberi sarfetmekte olduğumuz gayretin bu dakikaya kadar vermiş olduğu netice bizi memnun edebilir, bu netice bizi dış memleketin tam hakları olmaktan kurtarmıştır, fakat kâfi değildir. Bir memleketin kendine yetişi biraz da daralması, ka bugünün içine çekilerek mahdud ve sı-

Resimli Makale:

Tabii olunuz...

Zeki ve kurnaz görünmek arzusu insanı gerçekten zeki, gerçekten kurnaz olmaktan meneden en büyük noksanıdır.

Muhatabınız üzerinde iyi ve daimi bir tesir mi yapıyorsunuz? Yapmaktan çekininiz, bütün hasletlerinizi ve bütün kusurlarınızla olduğunuz gibi görününüz.

SÖZ ARASINDA

Otel hırsızları bir
Güzel kız

Bu genç kız 1942 senesine kadar Londra otel, lokanta veya gazinolarından birine yanında annesi olmak üzere gidecek olursa dokuz ay hapis yatacağıdır.

Genç kız iki erkek arkadaşla birlikte bir macera hayatına atılarak otelleri, gazinoları dolandırmış, mukabîli olmaları çekler vermişlerdir. Genç kızın fena arkadaşlarla düşüp kalkması neticesinde içkiye müptelâ olması, onu böyle fena yollara sürüklemiştir.

Hırsızlık yapan nazi şefi

Sahtekârlık ve adi hırsızlıktan dolayı Amerikada iki buçuk seneden beş sene kadar hapse mahkûm edilen, Amerikan Nazileri şefi Fritz Kuhn Sing-Sing hapishanesine gönderilmiş ve burada diğer mahkûmların muhtemel taarruz ve tecavüzünden masun kalması için de hususî bir hücreye konulmuştur.

Kimli bir hayat yaşaması demektir, fakat ne yapılabilir ki eski muharebenin yadigarı olan bu yeni iktisad kaidesi hükümünü elân icra etmektedir ve bu muharebeden sonra doğacak olan yeni dünyanın ne olabileceği de henüz anlaşılmalıdır. Şu halde bu harbin verdiği derslerden de istifade ederek sanayileşme hareketini büsbütün hızlaştırarak ileri götürmeye çalışacağız demektir. Bu bizim için bir ölüm dirim meselesidir. Evet bir taraftan sanayileşeceğiz, bir taraftan da her zaman, her yerde, altın para ile satın alınabilecek olan yeraltı servetlerini yer üstüne çıkaracağız, hiç kimseye muhtaç olmamanın tek yolu budur.

Ekrem Uşaklıgil

Hergün bir fıkra

Keşfinizin a' si bir keşif

Paris tiyatrolarından birinin müdürüne müracaat eden genç bir mühendis şu teklifte bulundu:

— Piyas bittikten sonra tiyatrodan halkın boşanması epey zamana mütevakıftır. Ben beş dakikada hınca-hınc dolu bir tiyatroyu boşaltacak bir keşifte bulundum.

Tiyatro müdürü cevap verdi:
— Keşfinizin zıddı bir keşfe ihtiyacımız var. Eğer günün birinde ona muvaffak olursanız sizinle uzun boy-lu görüşebilirim.

Genç mühendis sordu:
— Keşfinin zıddı bir keşif mi?
— Evet boş bir tiyatroyu hınca-hınc dolduracak bir keşfe ihtiyacımız var.

Newyork A'man konsolosluğuna lâtibi öldürü'dü

Newyorktan bildirildiğine göre, Alman konsolosluğu kâtiblerinden, 44 yaşlarında Walter Engelberg, tek başına ikamet etmekte olduğu bir evin orta katındaki yatak odalarından birinde başı ezilmiş bir halde ölü olarak bulunmuştur. Maktûlün üzerinde pijaması vardı.

Engelberg iki gün vazifesinde görünmeyince Alman konsolosluğu merak etmiş, ve bir memuru maktûlün evine göndermiştir. Memur kapıyı çalmış, cevap alamamış, bunun üzerine de kapıyı kırarak içeri girmiştir. İlk katta, odaların hiç birisinde hiç bir fevkalâdelik göremiyen konsoloshane memuru, yatak odasında Engelbergin cesedine karşılaşmıştır. Katil, Engelbergi bir balta ile öldürmüştü, sonra da bir keserle kafasını ezmiştir. Alâkadar makamlar hâdisenin bir intikam yüzünden yapıldığı kanaatini beslemekte, buna delil olarak ta evden hiç bir şeyin ca'ınmamış olduğunu göstermektedirler. Suç delilleri ortada yoktur.

Almanyada mecburî ev bakımı

1940 senesinde mekteplerinden mezun olacak olan 350 bin Alman kıza, mecburî ev bakımı ve çiftlik işleri vazifesinde kullamlanacaklardır.

10 lisan bilen ve
30 dil konuşan adam

Meşhur dil âlimi Devison Ross, reisi bulunduğu Çin cemiyetinden istifa etmiştir. Buna sebep de, siyasi vazifeye tayin edilmiş olmasıdır. Şerefine bir ziyafet veren Çinin Londra sefiri bu ayrıltan ziyade teessür duyduğunu, vermiş olduğu ziyafette an'anevî Çin pilâvı, an'anevî çatallarla yenmiştir. Devison Ross göz'üklü olan zattır. Âlim, altı lisanla konferans verir ve farsça ve arabca da dahil olduğu halde on lisanı sühuletle konuşur, otuz dilden okuyabilir.

Nefer gibi cephede çalışan general

Cebelidürüzün eski askerî valisi ve meşhur askerî tâbiye ve tarih muharriri General Kleman, şimdi alelâde gönül'ü bir nefer gibi cephede bulunmaktadır. Bıyıkları yeni terliyen askerler gibi, belki de onlardan daha üstün bir gayretle siper kazmakta, saman döşeklerde yatmaktadır. General 65 yaşındadır. Fakat yaşını saklamakta, sorulara: «Elîye merdiven dayadık!» demektir.

İngilteredeki fikir ve söz hürriyeti

Londra belediye meclisi şefi Herbert Morison, Skapoffoda bir Alman tahtel-bahiri tarafından batırılan Royal Oak zırhlısı faciasından, harb başlangıcına kadar bahriye nazırlığı yapan, sonra da meclisi hâs reisliğine getirilen Lord Stanhopu mes'ul tutarak ona şiddetle hücum etmiş, ve:

— Bu zatin harb başlayıncaya kadar bu mevkiide kılması, bir tehlike idi..» demiştir.

Sözün kısası

Bir bardak sirkede fırtına

E. Ekrem Talu

Bizim arkadaşların hassasiyetini anlıyorum amma, hâdis haddi zatında, bilmem bu kadarına değer mi? Herifer propaganda yapıyorlarmış.. yaparlar a! El oğlunun ağzı torba değil ki büzesin. Her tarlaya aynı tohum ekilmez. Onlar bunu bilmeden avuç avuç bize de atıyorlar. Böyle sersemliğe ben kızmam, gülerim.

Bazı mahallelerde fitne fücürler olur. İşleri güçleri kapı kapı dolaşarak komşu arası bozmak, karı - kocayı birbirine düşürmektir. Bunlar her evde muvaffak olamazlar. Fitne de semere vermek için müsaid zemin ister.

Elhamdülillah biz fitneye kulak asacak, fesadı içimizde geliştirecek ve dalandıracağız durumda değiliz. Ahlâkımıza yirmi yıl önce yapılan Kemalizm aşısının hââ bütün tesiri olduğu gibi duruyor. On sekiz milyonluk lâkin tek bir milletiz. Başımızdaki Milli Şefin hem etrafında kenet, hem de peşinde ideal fedaileriyiz. Vahdetimizi daha beşikte iken sarsamıyanlar hele şimdi reşid olduktan sonra hiç sarsamazlar.

Propagandaya ehemmiyet verir olsaydık kendi propagandamızı yapardık. Buna ihtiyaç duymayışımızın sebebi varlığını çok sağlam hissettiğimizdendir.

Bazıları bizlerin yepyeni bir millet olduğumuzu hâlâ kafalarına koyamadılar. Bizi hâlâ Enverlând vatandaşları sanıyorlar. Halbuki çoktan tebdilî tâbiyet ve hüviyet ettik: Cümhuriyetçi Türklerle, ve büyüklerimiz korku ile değil, sevgi ile ve imanla bağlıyız. Çünkü onlar müsbet eserlerle bu mülkün hem kendisini, hem istiklâlini, hem de istikbalini kurtardılar. Muazzaz Şefimizi a-narken aynı zamanda tarihimizin en büyük zaferlerinden birinin adını telâffuz ediyoruz.

Yirmi yıldır böylece realitelere alış-tuk; macera ile işimiz kalmadı. Milli hayatımız şuurlu ve programlıdır. Hiç kimşenin toprağında gözümüz yok. Kimseye düşman da değiliz. Rejimimizi kuralı - danberi ne kadar muahede akdetti isek sulh gayesile akdettik. Yirmi yıldanberidir güdülen bu gayeyi artık tamamile benimsedik. Ona sadakatimizin gururuna mağruzuz.

Artık şunun, bunun müzevirliği bize asla tesir edemez. Yapılan tezvirat. eskil ve dar kafalı bir memurun fazla gayretkeşliğinden başka bir şey değildir. Böyle işlere karşı kanunlarımızda mevzuat vardır. Olmasa bile, vatan ve millet değerlerindeki eşsiz hassasiyetimiz bizi daima korur.

Dostlarımızla aramızı açmak isteyenlerin mahiyeti de, hedefleri de bizce ma-lûmdur. Onun içindir ki son hâdis etrafındaki gürültüyü bir bardak sirkede fırtınaya benzettiyorum.

E. Ekrem Talu

İlk okul öğretmen konferansları

İlk okul öğretmenlerinin mesleki bilgilerini artırmak maksadile geçen haftadan itibaren tertib edilen konferanslara dün de devam edilmiştir. Dün ilk Tedrisat Müfettişi A. Rıza Akışın Fındıklı 13 üncü okulda pasif koruma mevzuu, İlk Tedrisat Müfettişi Mustafa Güneri Galatasaray Lisesinde de koratif yazı mevzuu, Kadıköy 12 nci okul öğretmeni Şeref alfabe tekniği, İlk Tedrisat Müfettişi Şevki Bulut İstanbul erkek lisesinde «Tarih şerhinde mevzuu etrafında konferanslar vermişlerdir. Bu konferanslar bütün ilk mektep öğretmenleri tarafından takip edilmiştir. Konferanslara gelecek hafta devam olunacaktır.

TAKVİM

Rumi sene 1355		14		Arabi sene 1355	
Birincikanun 1		Resmî sene 1939		Kasım 87	
PERŞEMBE					
GÜNEŞ		Zilkade		İMSAK	
S.	D.	S.	D.	S.	D.
7	15	13	21	5	81
2	84	12	20	12	50
Öğle		İkindi		Akşam	
S.	D.	S.	D.	S.	D.
E.	12	08	29	13	41
V.	7	27	9	48	13
Yatsı		Yatsı		Yatsı	
S.	D.	S.	D.	S.	D.
1	10	1	10	1	10

İSTER İNAN, İSTER İNANMAI

Bir arkadaş Uluslar Kurumunun Rusyaya yaptığı sulh teklifinden bahsediyordu. Şunları söyledi:

— Finlândiyadan evvel Çeko-Slovakya taarruza uğradı, sonra sıra Lehistanı geldi, koca bir memleket ortadan yok oldu, derken muharebelerin en büyüğü patlak verdi. Uluslar Kurumunun bu bir seri muharebe esnasında sulh teklif etmeyip de yalnız sonuncusu ile alâkadar oluşuna ne dersiniz?

Sualî ile karşılaşan zat şu cevabı verdi:

— İlk taarruzların fecaati karşısında şaşırmış, kendisini henüz topladı, bu itibarla da vak'aların yalnız sonuncusu henüz görüldü, yalnız onu protesto etti. Esasen bu teşebbüsüne aldığı cevap menfidir, ilk hareketleri de protesto etseydi alacağı cevap gene menfi olacaktı. Binaenaleyh ortada kaybedilmiş bir şey yoktur.

İSTER İNAN, İSTER İNANMAI

TELGRAF HABERLERİ

Sovyetler seferber ordu mevcudunu 5 milyona iblâğa karar verdiler

(Başaralı 1 inci sayfada)

berzahından Finlândiyanın orta kısmına intikal etmiştir. Sovyetler bu kısmada iki müvazi hat üzerinde Finlândiyanı ikiye bölmeğe çalışıyorlar. Buna binaen Suomussalmi'de ve daha şimalde Kuolajarvi yakınlarında çetin muharebeler cereyan etmektedir.

Son haberlere göre, Sovyetler bu iki bölgeye birçok kıtaat sevk etmişlerdir. Finler de buraya alelacele takviye kıtaatı göndermektedirler.

Kareli berzahında harb harekâtı tamamen ağırlaşmıştır. Çete müsademe-leri devam etmektedir. Bu bölgede Sovyetler ileri hareketlerini durdurduklarından ciddi bir muharebe cereyan etmemektedir.

Soğuk müthiş

Londra 13 (A.A.) — Reuter bildiriyor: Viborg'dan alınan telgraflar, Finlândiyanın müthiş bir soğuk hüküm sürdüğünü bildirmektedir. Sovyetler bundan pek ziyade müteassırdır. Zira Sovyet ordusunda za-bitlerin dahi çadırı yoktur. Kıtaatın ekserisi açık havada yatmakta ve Finlândiyanın top ve tayyarelerinin korkusuz ateş de yakamaktadır. Finlândiyalıların eline geçen esirler, sabahları sık sık Sovyet hatlarında grup halinde donmuş askerler bulunduğunu bildiriyorlar.

Sovyet te'lihi

Moskova 13 (A.A.) — Tebliğ: 12 Kânunuevvelde Sovyet kıtaları bütün istikametlerde ileri hareketlerine devam ederek Mukta istikametinde hududun 22 kilometre garbindaki Markajarvi'yi, Petroza-vodsk istikametinde Ladoga gölü sahilinde, ki Huntla köyünü ve Pitkaranta - Serdobol demiryolu üzerindeki Konpinoja istasyonunu işgal etmişlerdir.

Sis ve alçak bulutlar hava harekâtına mâni olmuştur.

Alman Finlândiyaya giden İtalyan tayyarelerini müsadere etmişler

Helsinki 13 (A.A.) — İtalya tarafından Finlândiyaya gönderilmiş olan 25 tayyare den yalnız ikisi İsveç vasıl olmuştur. Mütetbak: 23 tayyare, Almanya tarafından alınmıştır. Bu da Almanyanın Finlândiyaya transit tarikle esliha ve mühimmat nakline müsaade etmemekte olduğunu göstermektedir.

başarılı karar vermiştir.

Son harekât

Londra 13 (Hususi) — Fin - Sovyet harbi çok kanlı bir safhaya girmiş bulunmaktadır. Bilhassa şark cephesinde mühim kuvvetlerle taarruza geçen Sovyetler, ağır zayıt verdikten sonra püs-kürtülmüşlerdir.

Şimal cephesinde mukabil taarruza geçen Fin kuvvetleri, henüz teyyüd etmiden bir habere göre Saala şehrini istirdad etmişlerdir.

Finlândiya teb'iği, düşmanın Tolva-jaervi muntakasında şiddetle hücum ettiğini bildirmektedir. Finlândiyalılar düşmandan 5 hücum arabası, 4 sahra to-ru, 5 tank dafı topu, birçok otomatik silâh iptin etmişlerdir. Ruslar, mühim zayıt vermişlerdir.

Taipale nehri civarında muharebe devam etmektedir. Denizde, Finlândiya sahil batarya'ları, kara kuvvetlerinin harekâtına yardım etmiş ve Rus ihraç kuvvetlerini açığa çekilmeğe mecbur bırakmıştır.

Helsinki 13 (A.A.) — İsveç hududu tarikle buraya gelen haberlere göre, Ki-ri bir kısmı, Bothny körfezinin 60 mil içine girilmiştir. Bu haberler Helsinkide tekbir e-dilmekte ve bu derece süratli bir ilerle-yişin mevzuubahs olamıyacağı söylen-mektedir.

Enebi mahfeller vaziyeti nasıl görüyorlar?

Helsinki 13 (A.A.) — Röyter: Mütetbasların tedricen vardıkları ka-nalı, Sovyetlerin şimdiye kadar Finlân-diyanı karşı üçüncü derecede alaylarını gönderdikleri ve şimdi Finlândiyanın mukavemet kudretini küçümsediklerini bildirerek birinci sınıf ihtiyatları cephe-ye göndermeğe karar verdikleri merke-zindedir.

Halen muharebelerin sıklet merkezi Hudenöre değişmiştir. Bu merkez Kareli

Son dakika

Admiral Şeer ceb kruvazörü hasara uğratıldı

(Başaralı 1 inci sayfada)

«Killis» hafif kruvazörleri dün sabah Cenubi Atlantik'te Alman «Admiral Şeer» ceb kruvazörünü görmüş ve derhal muharebeye tutuşmuş-

Dört harb gemisi arasında cereyan eden çarpışma çok şiddetli ol-muş ve saatlerce devam etmiştir.

İngiliz «Ekseter» kruvazörü muharebe esnasında hasara uğramış ve süratinden kaybetmiştir. Fakat diğer iki kruvazör Alman harb gemisi-ne karşı devam ederek, gemiyi ağır surette yaralamışlardır.

Neticede «Admiral Şeer» Montevideo'da bir limana iltica etmiştir. İngiliz harb gemileri şimdi bu limanın dışında topları Alman gemisine «Admiral Şeer» olarak beklemektedirler.

«Admiral Şeer» mürettebatından 30 kişinin öldüğü ve 60 kişinin de ağır surette yaralı bulunduğu anlaşılmıştır.

Cenubi Amerika sularında cereyan eden bu deniz muharebesi, bü-tün Latin Amerika memleketlerinde infial uyandırmıştır. Dün gece bü-tün Amer'ka radyoları bu muharebeden bahsetmişlerdir.

Montevideo sahillerinden muharebeyi seyredenler olmuş ve top ses-leri «arış» surette işitilmiştir.

Bir Alman tahtelbahiri batırıldı bir kruvazör torpilendi

Londra, 14 (Hususi) — Amirallık dair bir neşredilen diğer bir haberde bir İngiliz denizaltı gemisinin dün Simal denizinde bir Al-man tahtelbahiri'ni batırması ve bir Alman kruvazörünü torpillemiş ol-duğu bildirilmektedir.

Torpilleren kruvazörün ismi şimdilik ifsa edilmemektedir.

Bu tahtelbahiri'ni gün evvel (Bremen) Alman transatlantikini Simal denizinde görmüş olduğu halde torpillememiş olan İngiliz denizaltı gemisidir.

Amer'kada Nazî a'eyhları bir miting yapıldı

Londra, 14 (Hususi) — Dün gece Newyorkta Nazi aleyhları büyük bir miting yapılmıştır. Bütün münevverlerin ve halk kütlelerinin işti-tak ettikleri bu mitingde tanınmış siyasi ve mütefekkiri Green bir nu-pada ve Balkanlarda yayılmasına tahammül edemeyeceğini ve şimdiye kadar Hitlerisme kurban giden Lehistanın, Cekoslovakyanın, Avustur-yanın dirilmeleri için Amerika millî-lerinin her fedakârlığı yapmağa hazır olduklarını tebarüz ettirmişti.

Türk - İngiliz dostluğu

Londra 13 (Hususi) — Bugün Lon-drada Türkiye büyük elçisi Tefvik Rüsdü Aras şerefine büyük bir ziyafet verilmiştir. Ziyafette dominyonlar nazırı E-den, Lord Loyd, birçok lordlar, amiral-ler ve 80 e yakın misafir hazır bulun-muştur.

İlk olarak kralın ve Cümhurreisi İs-met İnönünün şerefine kadeh kaldırıl-mış, müteakiben Lord Loyd tarafından bir nutuk söylenmiştir.

Tefvik Rüsdü Aras da İngilizce ola-rak Türkiyeye karşı gösterilen büyük sevgi ve yakınlıktan dolayı teşekkür et-miştir. Ziyafet 3 saat sürmüş ve çok sa-mimi bir hava içinde bitmiştir.

Avam Kamarasında beklenen gizli celse

Londra 13 (Hususi) — Avam Kama-rası bu akşam, evvelce kararlaştırılmış olan hafi celsesini akdetmiştir.

Bütün dinleyiciler ve gazeteciler meclis salonundan çıkarılmış ve kapılar ki-litlenmiştir.

Yalnız Lordlar Kamarası azaları ve bu meyanda kralın küçük kardeşi dük dö Kent, dinleyici mecliste hazır bulunmuşlardır.

Loyd Corç, Atli, Sinkler ve Grinvud muhalefet namına istizahatta bulunmuş, başvekil, hava nazırı Kingsli Vud ve iaşe nazırı Bergin de sorulan suallere ce-vab vermişlerdir.

Petrol ve benzin fiyatları

Ankara 13 (Hususi) — Harb vaziyeti dolayısıyla dünyanın bir çok yerle-rinde petrol ve benzin fiyatları yüksel-mektedir. Ticaret Vekâleti petrol ve benzin fiyatlarının yeniden tesbiti ve bu yüzden ihtikâra yol açılmaması mak-sadile benzin ve petrol işlemleri alâkası olan firma mümessillerini şehrimize davet etmiş ve bugün temaslara baş-lanmıştır. Petrol ve benzin fiyatlarının dünya fiyatlarına mütenazir olarak bir miktar artırılacağı anlaşılmaktadır.

Benzin ve petrol satan firmalar memlekette muayyen miktarda stok bu-lundurmağa mecbur tutulmuşlardır.

Şile ormanında Muhasara edilen Firari mahkûmlar

(Başaralı 1 inci sayfada)

Firar vak'asını müteakib, derhal za-bita faaliyete geçmiş, fakat firarilerin bugüne kadar nereye gittikleri anlaşılamamıştır.

Sıkı takib ve tahkikat sonunda, Üs-küdar jandarması nihayet firari mah-kûmların saklandıkları yeri keşfe-de-bilmiş, iki mahkûmun Şile ormanları-na gizlendikleri meydana çıkarılmış-tır.

Üsküdar jandarma kumandanı mai-yetindeki kuvvetlerle beraber, Şileye gitmiş ve firarilerin saklandıkları or-man dört bir taraftan sarılmıştır.

Jandarmaca orman içerisinde, araş-tırmalar yapılmaktadır. İki firarinin yakalanmaları artık bir gün meselesi-dir.

İngilizler miknatıslı mavnelere karşı yeni bir çare buldular

(Başaralı 1 inci sayfada)

Bremen ve Hamburg radyolarının neşriyatı bugün birdenbire durmuştur. Bu-nun, Heligoland üzerine yapılan hava hücumundan mütevellid olduğu tah-min edilmektedir.

Londra 13 (Hususi) — Bir Amerikan firmasile yapılan konturat mucibince, ya-kında 200 bombardıman tayyaresi İngil-tereye teslim edilecektir.

Paris 13 (Hususi) — Başkumandanlık tarafından neşredilen tebliğden anlaşı-ldığına göre garb cephesinde, Alman keşif kollarının faaliyeti artmıştır.

Almanlar bilhassa, Varndt ormanı ile Sar arasındaki Fransız ileri mevzileri-ne taarruz ederek, bu mevzileri e'be ge-çirmek için büyük bir gayret sarfetmiş-lerdir. Burada şiddetli çarpışmalar ol-muş ve birkaç saat devam etmek üzere

Alman gemisini batıran Rus tahtelbahiri

Bern 13 (A.A.) — Neue Zürcher Ze-itung'un Stokholm muhabiri, yazıyor:

Bothnie körfezinde Bolheim adında-ki Alman vapurunu batıran tahtelba-hirin bir Sovyet tahtelbahiri olduğu Stokholmda teyid edilmektedir. Vapu-ru batırmak için on beş top endahî lâ-zım gelmiştir.

Du taarruz, Sovyetlerin Finlândiya sahillerini abluka ettikleri tarihtenbe-ri Rus tahtelbahirleri tarafından bita-raf bir gemiye karşı yapılan ilk taar-ruzdur.

Çankırı ve Çerkeşte İnönü günü

Çankırı 13 (Hususi) — Çankırının fahri hemşerisi olan Millî Şef İsmet İnönünün memleketimizi teğriflerinin yıl dönümü burada coşkun tezahürat-la kutlanmıştır. Gece şehir tenvir e-dilmiş, Halkevinde İnönünün hayatı hakkında bir konferans verilmiştir.

Bu arada oyunlar da oynanmış, şiir-ler okunmuştur.

Çerkeşte

Çerkeş 13 (A.A.) — Millî Şefimizin Çerkeşi ziyaretlerinin birinci yıldönü-mü günü olan dün bütün kasaba hal-kının iştiraki ve içten tezahüratı ile kutlanmıştır. Bu münasebetle yapılan bir toplantıda Büyük Şefin hayatı ve muvaffakiyetleri hakkında hitabeler irad edilmiştir. Gene bu güzel yıldönü-münün vesilesile gece de Halkevinde bir toplantı yapılmıştır.

Tan gazetesindeki müessif hâdisenin şekli

Dün Tan gazetesinde müessif bir hâ-dise cereyan ettiğini yazmıştık, bu mü-nasebetle hâdisenin alâkadarlarından biri olan Bay Naci Sadullahtan bir mektub aldık, aşağıya koyuyoruz, hükmü vermek okuyucuya düşer, mektub şudur:

Gazetenizin dünkü nüshasında, üçüncü sayfada, içine adımın da karıştırıldığı bir havadis intişar etti:

1 — Havadis tamamen yalandır.

2 — Tan gazetesile alâkası olmayan İbrahim Hakkı Konyalı, benim arkada-şım da değildir.

3 — Kendisi ile dövüşmedim. Bir yaz-madan almarak bana hakarete bulun-duğu için, tarafımdan polise verdim.

4 — İkametgâha raptent tahlili olunan bu zat, verdiği imzaya rağmen, ve mah-keme günü polis tarafından şiddetle a-randığı halde bulunamamıştır.

Keyfiyetin, matbuat kanununun bana verdiği hak mucibince, aynı sûtunda, ve aynı puntolu serlevha ve harflerle ilk çı-kacak sayımızda tekbizini isterim.

Muharrir

Naci Sadullah

Tasarruf haftasının ikinci günü

Ankara 13 (Hususi) — Yerli mallar ve tasarruf haftası münasebetile Maarif Vekili Hasan Âli Yücel Ankara radyosunda bir konferans vermiştir. Vekil bu konferansında ferderin tasarrufile milletlerin tasarrufu arasındaki yakınlığı, bu faydalı hareketin her sınıf halka lâzım ve raci olduğunu izah etmiş, bu hususta aile reislerinin vazifeleri ni hatırlatmış, misaller getirmiş, menfaat birliğinin teessüsünde tasarrufun ehemmiyetine işaret ederek, memle-ketteki tasarruf hareketlerini anlatmış ve sözlerini şöyle bitirmiştir:

«Yarınları bugünler doğurur. Hayat, biriktirilmiş kuvvetlerin istikbal-lere yürüyüp gemesidir. Türk milleti, her gün kuvvetini biraz daha artırarak bahtiyar ufuklara doğru yol al-maktadır.»

Meclisin kış tatili başlıyor

Ankara 13 (Hususi) — Büyük Mil-let Meclisi 15 İkincikanunda kış tatili devresine girecek, ve Martın başında tekrar faaliyete geçecektir.

el bombaları teati edilmiştir. Almanlar sahada birçok ölü bırakmışlardır. Fransız topçusunun ateşi çok müessir olmuştur.

Bu havalide yapılan bütün Alman hü-cumları püskürtülmüş ve on Alman as-keri esir alınmıştır.

Cerrahpaşa hastanesinde görülmemiş bir dolandırıcılık vak'ası

Müddeiumumilik, şimdiye kadar gör-ülmemiş derecede garib ve kurnazca hazırlanmış bir dolandırıcılık hâdisesi-nin tahkikatına el koymuştur.

Hâdise, şudur:

Hukuk Fakültesi talebelerinden Rem zi isminde bir genç birkaç gün evvel Babâli yokuşundan aşağı inmekte i-ken, birdenbire üstüne bir fenalık gel-miş ve caddenin ortasına düşüp bayıl-mıştır. Civardaki polisler derhal hastan-nın yardımına koşmuşlar, bir taraftan da imdad: sıhhiye telefon edilmiştir. Bu sırada hâdise mahallinde bir takım me-raklılar da toplanmıştır.

Sihhi imdad otomobili geldiği sırada, kalabalık arasında bulunanlardan biri, polisin yanına yaklaşarak, telâşlı bir tavırla:

«Ben, bu gencin dayısıyım. Hasta-neye kadar onunla birlikte gitmeliyim, zira çok merak içerisindeyim, demiş-tir.

Böylece bu adam hasta ile beraber cankurtarana binerek Cerrahpaşa has-tanesine gitmiştir. Meçhul zat hasta-nede de bir dayının göstereceği telâş göstermekten geri durmamış, herkesi hasta gencin dayısı olduğuna inandı-rmıştır.

Bu sırada hemşireler hastayı soy-muşlar ve yatağına yatırmışlardır. Davısı da, herkese yeğenin sıhhati hak-kında rica ve tenbihlerde bulunduktan sonra, talebenin sırtından çıkan palto ile cebindeki paraları almış ve:

«Bunları, iyileşince ona getiririm, diverek çıkıp, gitmiştir.

Hasta ise, kendine gelince paltosu ile parasını aramış, bu suretle vefakâr da-yının açık göz bir dolandırıcı olduğu meydana çıkmıştır.

İş zabita ve müddeiumumiliğe akset-miş, yapılan tahkikatta suçunun sabı-kalardan Mehmed oğlu Muhiittin ol-duğu anlaşılmıştır. Maznunun hüviyeti emniyet müdüriyetinde sabıkalıların fotoğrafları üzerinde yapılan tetkikler neticesinde cankurtaran soförü tara-fından teşhis edilmek suretile tesbit ol-unmuştur.

Adlıvece verilen suçlu Muhiittin ise, kendisinin avni adam olmadığına is-rar etmektedir.

Hâdiseyi tahkik eden müddeumu-mî muavini Necati, suçluyu sorğu hâ-kimliğine sevk ederek, hakkında ilk tahkikat işlemiştir.

Cenevrede dünkü fra'i et

(Başaralı 1 inci sayfada)

Komite tarafından hazırlanan karar metnine göre, Sovyetlerin doğrudan doğruya Milletler Cemiyetinden ihracı talep edilmemektedir. Fakat kararın tazammun ettiği mâna budur.

Karar, Sovyetler Birliğinin Finlan-diyaya karşı vaki olan hareketini res-men takbih etmekte ve Milletler Ce-miyeti âzasının hepsini, Finlândiyaya mali ve insani yardımda bulunmaya ve Finlândiyanın mukavemet kudretini azaltacak mahiyette her türlü hare-ketten iğtinaba davet etmektedir.

Komitenin bu kararında, Milletler Cemiyeti umumi kâtibine, Finlândiya-ya müzaheret teşkilâtı için fen servis-lerinin yardımını temin etmesi ve bir teşriki mesai yapılabilmesi ihtimalini araştırmak üzere, Cemiyette âza bu-lunmayan devletlerle istişare eyleme-si hususunda salâhiyet verilmektedir.

Komite, verdiği kararda, Sovyetler Birliğinin, Milletler Cemiyeti paktın-dan mütevellid taahhüdlere ihlâl suçun-u irtikâb etmekle kalmayıp, kendi ken-dini pakt harici biraktığını bildirmek-te ve bu itibarla, vaziyetten netice çı-karmak salâhiyetinin konseye aid ol-duğunu söyleyerek bu mesele hakkın-da karar verilmesini konseye bırak-maktadır.

Rusya ne yapacak?

Londra 13 (A.A.) — Sovyetlerin Ce-nevreye cevabı hakkında tevfiratta bu-lunan Timesin Moskova muhabiri, «Şim-di mühim mesele Rusyanın Milletler Ce-miyetinden ihracına ve zecri tedbirler tehdidine karşı koymak için ne yapa-cadır» demektedir.

Umumiyetle zannedildiğine göre, Kremlin, mühim bir intiba tevliidi için, Londra ve Paristeki büyük elçilerini geri alacaktır.

Şehir Haberleri

Taksim meydanının alacağı yeni şekil

Dün fen heyeti, imar işleri müdürleri ve mütehasşis mimarlarla mühendisler valinin riyasetinde toplanarak meydanın alacağı şekli görüştiler

Dün, belediye fen heyeti müdürlüğünde vali ve belediye reisi Lütfi Kırdarın reisliği altında yapılan toplantıda fen heyeti, imar işleri müdürleri, mütehasşis mimar ve mühendisler bulunmuşlardır.

Toplantıda şehrin imarına aid muhtelif işler, bilhassa Taksim meydanını alacağı şekil etrafında konuşulmuştur.

Taksim kışlasının yıktırılma zamanı yaklaşmıştır. Taksim stadının kira müddeti bitmiş, belediye stadi yeniden kiraya vermeyecektir. Stadi idare edenler mukavelesiz olarak bir müddet daha sahada top oynatacak ve belediyenin vereceği emir üzerine stadi terkedeceklerdir.

Modern sergi binasının stadin yerinde yapılması kararlaştırılmıştır. Sergi binasının Mete caddesine bakan cihetinde

modern bazı binalar yaptırılacaktır. Binaları belediye inşa edecek, bilâhare satacaktır.

Mete caddesinde yapılacak binalar beş apartman, bir matbuat ve bir ticaret klübü, bir gazino ve bir modern otelden ibarettir. Otelden kolayca Taksim bahçesine ve Taksim gazinosuna geçilebilecektir.

Taksimden Harbiyeye giden cadde üzerinde kışlalara bitişik olan dükkânlar Emlâk Bankasına aittir. Bu dükkânların yıktırılması için Emlâk Bankasına müracaat olunacaktır.

Yeri değiştirilecek olan Taksim âbidesi hakkında dünki toplantıda görüşme yapılmamıştır.

Tramvay rayları değişti

İstanbulun İmarı sırasında cadde ve sokaklar esaslı şekilde tanzim edileceğinden, şehrin ana caddelerinde tramvay rayları da bu esnada değiştirilecektir.

İstanbul belediyesi tramvay yollarını ileri şehir plânına uygun olarak tadil edecek, rayların yerlerini değiştirecektir.

İşe, Eminönü meydanındaki tramvay raylarının yerlerini değiştirmekte başlanacaktır. Bebekten gelen tramvaylar yeni şekle göre taksilerin durduğu yerden manevra yaparak döneceklerdir.

Bebek, Kurtuluş, Maçka ve Şişli'den gelen tramvaylar Karaköy'den tekrar döneceklerdir. Bu maksadla Karaköy meydanı genişletilecek, Bebekten gelen tramvaylar için Tünelin önünde, Kurtuluş, Maçka ve Şişli'den gelen tramvaylar için Ziraat Bankasının önünde durak yerleri yapılacaktır.

Dolmabahçeden itibaren Bebeğe kadar geliş ve gidiş tramvay raylarının iki yana alınması muhtemeldir.

Arnavudköyünde de tramvayların manevra yapmaları için istasyon inşa edilecektir.

Taksimle Harbiye arasındaki tramvay rayları refüjlerin iki tarafında olmak üzere bu şekilde Şişliye kadar imtidad edilecektir. Taksim âbidesinin yeri değıştikten sonra Taksim meydanındaki kavis kaldırılacak, hatta düz bir istikamet verilecektir.

Poliste:

Bir kunduracı çırağı arkadaşını yaraladı

Divanyolunda İsmail kunduracı dükkânında çirak Ahmed aynı dükkânda çalışan Jakı bıçakla yaralanmıştır.

Yaralı tedavi edilmek üzere hastaneye kaldırılmış, suçu hakkında takibata başlanmıştır.

Tabanca atan bir sarhoş yakalandı

Evvelki gece geç vakit Kadırgada etrafı bir hayli korku ve heyecana düşüren bir hadise olmuştur.

Gedikpaşada oturan Agop adında biriyle ötedenberi arası açık bulunan Kadırgada Liman caddesinde kahvecilik yapan Asım, evvelki gece çok sarhoş bir halde kahvesinin önünde dolaşırken, Agoba tesadüf etmiş ve kendisine küfürler savucamağa başlamıştır.

Agob da bu küfürlere aynı tarzda mukabele edince Asım kızmış, tabancasını çekerek Agobun üzerine beş el atış etmiştir. Fakat kurşunlar hedefine isabet etmiyerek boşa gitmiştir.

Silâh seslerine koşan zabıta memurları Asım tabanca elinde olduğu halde yakalamışlar ve hakkında takibata başlamışlardır.

Kadın Pencesi

Yazan:

Halid Ziya Uşaklıgil

Yeni çıktı

Mühim miktarda ithalât eşyası geldi

Dün limanımıza gelen dört cenebi vapur mühim miktarda ithalât eşyası getirmiştir.

Bunlardan İsveç bandıralı «Bardalant» vapuru radyo, makine aksamı, lâstik eşya, mevaddı gıdaye, sigara, elektrik levazımı, telefon malzemesi, balıkyığı, kâğıd, zımpara çarkı, demir eşya, kimyevi ecza; Amerikan bandıralı «Examiner» vapuru kâğıd eşya, bakır eşya, madeni yağ, elektrik malzemesi, röntgen, sinema ve fotoğraf filmi, mukavva, otomobil aksamı, elbise ve çamaşır, yorgan ve yastık, demir eşya, boya, vernik, pamuk mensucat; Romanya bandıralı «Karol» vapuru, maya, otomobil aksamı, kınakı, na, portakal, İtalyan bandıralı Fenicia vapuru makine aksamı, amyand, çimento, levha, emaye eşya, muşamba bezi, yün mensucat ve eşya, pamuk ipliği, demir eşya, cam eşya elektrik malzemesi, yün ve yün ipliği, sabun, içki, mensucat, kuyumcu eşyası, ham mantar, fotoğraf malzemesi getirmiştir. Bundan başka Erol, Şeref, Celâlibahri adındaki motor'ler de Bulgaristandan limanımıza külliyyetli miktarda odun kömürü getirmişlerdir.

Otomobilciler dün Ticaret Odasında toplandılar

Dün şehrimizdeki otomobil, kamyon ve benzeri kara nakil vasıtaları satan müesseselerin sahib ve mümessilleri Ticaret Odasında toplanmışlardır. Toplantıda son zamanlarda yedek parça getirilmesindeki güçlükler yüzünden mevcudun gittikçe azalmakta olduğu ve bazı taleplerin karşılanamadığı bildirilmiştir.

Bu arada fiatlarda hasıl olan terefîfler de mevzuubahs edilmiştir.

Yedek aksam getirilememesine sebep olan vaziyet tetkik edilerek süratle ithalât yapılması temin edilecek ve bu arada fiatların yükseltilmemesine çalışılacaktır.

Doğum

Haydarpaşa İhsâsî fizik öğretmeni Kenan Sarierin bir oğlu olduğunu memnuniyetle haber aldık. Sarier alîsinin dördüncü yavrusunu candan kutlularız.

Acı bir ölüm

Değerli ve emekli öğretmenlerden Ortaköy 39 uncu ilk mekteb öğretmeni ve İstanbul Konservatuvar Şehir armonisi heyetinden Salih Günayın eşi Bayan Hacer Günay evvelki gece vefat etmiştir. Bayan Hacer Günay 319 da Manastır mekteplerinde vazife tadrîsiye başhyan ilk kadın muallimlerinden. Yüzerce talebe yetiştiren merhume ahlâkı hamide ile mütassıftı. Kendin bilâstisna herkeşe sevdirmişti. Cenazesi evvelki gün Arnavudköyündeki hanesinden kaldırılarak Rumelîhisarına defnedilmiştir. Allah rahmet eylesin.

Eşim Hacerin cenaze merasiminde hazır bulunarak yasına iştirak eden dotslarımıza ve eşim sevenlere ayrı ayrı teşekkür ederim.
Zevci: Salih Günay

Millî Şefin hukuk talebesine iltifatları

Üniversite Hukuk Fakültesi talebeleri geçen Cumartesi gecesi Tokatlıyan salonlarında bir «Hukuk gecesi» tertib etmiş ve bu gecede talebeler Milli Şef İsmet İnönü'ne bir telgrafla tazim ve minnet duygularını arz etmişlerdi. Reiscümhur İsmet İnönü gençliğin bu telgrafına aşağıdaki cevabla mukabele buyurmuşlardır:

Üniversite Hukuk Fakültesi son sınıf talebesine.

İstanbul

Tokatlıyanda yaptığınız toplantı münasebetle hakkımda izhar ettiğiniz necib duygulardan çok mütehasşis oldum. Teşekkür eder ve sizlere daima muvaffakiyetler dilerim.

İsmet İnönü

İstanbul öğretmenleri yardım cemiyetinin kongresi

İstanbul öğretmenleri yardım cemiyeti senelik kongresi gelecek ay içinde toplanacaktır. Cemiyetin geçen yıl 1600 kadar olan aza miktarı bu yıl 2000 e çıkmıştır. Cemiyet başkanı maarif müdürü Tefvik Kut, dün mekteplere yeni bir tamim göndererek hayata göz'lerini yuman maarif mensublarının kederli ailelerine bunların felâketli günlerinde yardım eli uzatmak ve tesellisine koşmak gibi çok insani bir gaye ile kurulmuş olan bu cemiyetin öğretmenlerin üye kaydedilmesini bildirmiştir.

1940 yılından itibaren cemiyete kaydedilecek öğretmenlerin 30 yaşını geçmemiş ve bir hastalıkla malûl bulunmaması şart koşulmuştur.

Cemiyet mensubları meslekten ayrıldıkları takdirde aidatlarını vermek şartıyla ö'üncüye kadar azalık hakkını muhafaza edebileceklerdir.

Müteferrik:

Gümrüklerde bugün müsabaka imtihanı yapılıyor

İstanbul Gümrükler Basmüdürlüğü tarafından lise ve orta mekteb mezunları arasında açılmış olan müsabaka imtihanı bugün öğleden sonra yapılacaktır.

Dün akşama kadar imtihana iştirak etmek üzere müracaat etmiş olan talebenin adedi 200 ü bulmuştur.

Altı eroin kaçakçısı yakalandı

de yapılan takib ve tarassudlar neticesinde 6 eroin kaçakçısı suç üstünde yakalanmışlardır.

Evvelki gün şehrin muhtelif semtlerinde Bunlar meyanında kaçakçılık ve müteaddid gece hırsızlığı suçlarından sabıkalı bulunan bahriyeli Salim adında biri de vardır.

Bahriyeli Salim Unkapanında bazı kimselere eroin satarken cürmü meşhud halinde yakalanmış ve aslıye 5 inci ceza mahkemesine teslim edilmiştir.

Bir boyacı denize düştü

Galatada Lülecihendek sokağında 21 numarada boyacılık yapan İspiro dün akşam köprü'nün Halic iskelesinde dolaşırken ayağı kayarak denize düşmüştür.

İspiro etraftan yetişenler tarafından kurtarılmış ise de, fazlaca su yuttuğundan baygın bir halde Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır.

Mahkemelerde

Kendisine gazeteci süsü veren bir dolandırıcı yakalandı

Danimarkalı bir sahtekârın beynelmil gazeticilik teşkilâtına yazdırmak bahanesile birçok kimseleri dolandırdığı anlaşıldı

Kendine gazeteci süsü veren Danimarkalı bir sahtekâr ve dolandırıcı şehrimizde yakalanarak, dün adliyeye teslim edilmiştir.

Suçlu Nortfort hakkındaki iddia, şudur:

Nortfort, bir turist sıfatile şehrimize gelmiş, ve burada tanıştığı kimselere sahte bir hüviyet göstererek, kendisini Kopenhagdaki beynelmil bir gazeticilik teşkilâtına mensub biri olarak, tanıtmıştır.

Burada dost olduğu kimselere kendilerini de bu teşkilâta dahil edeceğini söylemiş, bilâhare şehrimizde bir klijeciye yaptırdığı kışlelerle, sahte hüviyet varakaları bastırıp, avladığı adamlara vermiştir. Bu suretle bir hayli para sızdırmış ve birçok kimseleri dolandırmıştır.

Nihayet yakalanarak, dün adliyeye verilen maznun, Sultanahmed 1 inci sulh ceza mahkemesinde yapılan soruşunda, cürmünü itiraf etmiştir.

Hâkim, Nortfort'un tevkifine karar vermiştir.

Türk'ü tahkir eden iki kadın birer sene hapse mahkûm edildiler

Türk'ü tahkirden suçlu Lavanlı ve Artemisia isimlerinde iki kadın hakkında 1 inci Ağırcezada görülen duruşma neticelenmiş ve her ikisi de 1 sene müddetle hapse mahkûm edilmişlerdir.

Bir çocuğu yaralayan bostan bekçisi hapse mahkûm edildi

Terkos köyünde bostandaki ceviz ağacına çıktı diye, Hüseyin isminde bir gencin çifte ile üzerine ateş ederek yaralayan ve bir bacağının sakat olmasına sebebiyet veren Hâmid adında bir bostan bekçisinin duruşması Ağırceza da dün bitmiştir.

Mahkeme suçu sabit olan bekçiyi 6 sene 6 ay müddetle hapse mahkûm etmiştir.

Ticaret işleri:

Ege muntakasında 11 milyon kilo tütün satıldı

Dört İkkânunda Ege muntakasında açılan tütün piyasasının açılış günündenberi satışlar hararetle devam etmektedir. İlk hafta zarfında İnhisar İdaresi, Türk Tütün Limited Şirketi, ve tüccarların satın aldıkları tütün miktarı on bir milyon kiloyu tecavüz etmiştir. Fiatlar kırk kuruş ile yüz yirmi kuruş arasında tehaliif etmektedir.

Kahve fiatları yükseldi

Son günlerde kahve fiatları tedricen yükselmiş ve evvelce 105 kuruşa satılan kahveler 150 kuruşu bulmuştur.

Halbuki kahve fiatlarının yükselmesine hiç bir sebep görülememekte ve şehrin ihtiyacını temin edecek bir hayli stok da mevcut bulunmaktadır. Mevcud kahve miktarı 30 bin çuvaldır ve bir müddet evvel Brezilyaya yeniden mühim miktarda kahve sipariş edilmiştir.

Piyasada tetkikat yapılarak yüksekliğin miktarı ve sebepleri ortaya çıkarılacaktır.

Kültür işleri:

Talebelere taksitle gaz maskesi verilecek

Maarif Müdürlüğü, mekteb talebelerinin taksitle gaz maskesi alabilmelerini temin için Kızılay Kurumu ile temaslarda bulunmuş ve her talebenin ayda 50 kuruş vermek suretile bir gaz maskesi edinmesini kararlaştırmıştır.

Maarif Müdürlüğü dün okullara yeni bir tamim göndererek, her talebenin en kısa bir zamanda behemehal birer gaz maskesi temin etmelerini bildirmiştir.

Maarif Müdürü Ankara'ya gitti

Maarif Müdürü Tefvik Kut, dün sabah Ankara'ya gitmiştir. Maarif Müdürü Ankara'da İstanbul maarif işlerini aid muhtelif meseleler hakkında Maarif Vekâletile temaslarda bulunacaktır. Bu arada ders yılı başındanberi tedbir edilmiş olan yeni vakit cedveli, imtihan talimatnamesi tabikâtı etrafında Vekâlete izahat verecektir.

Maarif Müdürü Tefvik Kut, dün evvel Ankara'ya gitmiş olan Üniversite Rektörü Cemil Bilsel bu hafta sonunda şehrimize döneceklerdir.

Haftanın en büyük 2 şaheseri:

1 - KA-KAHA - NEŞ'E - ZEVK ve EĞLENCE TUFANI

LOREL HARDİ HOVARDALIKTA

Türkçe sözlu

Bugüne kadar yapılan LOREL HARDİ Filmlerinin en eğlencelisi ve en mükemmeldir.

2 - HEYECAN - ESRAR - MERAK ve DEHŞET FİLMİ

Polis hafiyesi **ŞARLI ŞAN CANILER P.ŞİNDE**

Esrar ve maceralarla dolu büyük film (8 Kısım)

İPEK Kazandığı eşsiz rağbet üzerine bugünden itibaren **BİR HAFTA DAHA TEMDİD EDİLMİŞTİR.**

Sineması

Şöhreti Dünyaları dolduran... Zaferleri ülkeleri dolaşan... azameti San'ata... Kudreti Milyonlara dayanan Film:

ÇALINAN TAÇ

ERROL FLYNN

Türkçe

Bu Akşam **LÂLE** Sinemasında

İlaveten: En son Metro Jurnal, numaralı yerler sabahtan itibaren satılmaktadır. Tel: 43595

Alman-Rumen iktisadî müzakerelerinin esasî ve içyüzü nedir?

Yazan: Hasan Âli Ediz

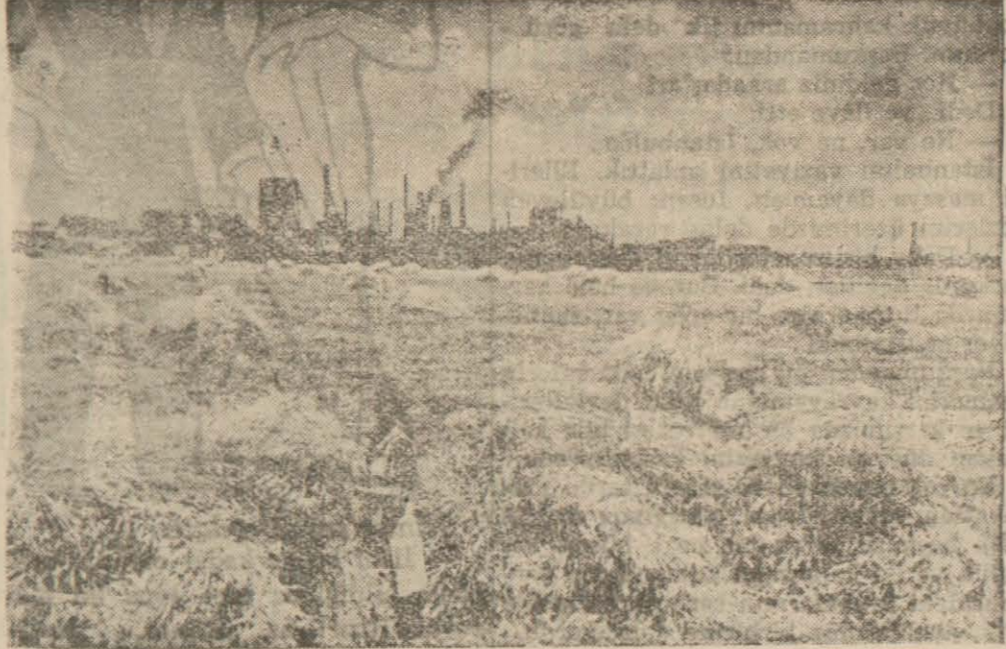
Son gelen telgraf haberleri «Almanya-Romanya ticaret müzakerelerinin devam ettiğini» kaydetmektedir. Bugün Almanyanın iktisadî sahalarda Romanyadan neler istediğini, Almanya ile Romanya arasındaki ekonomik bağların nasıl bir mahiyet taşıdığını daha iyi anlayabilmemiz için, Almanyada faşizm iktidar makamına geldiğindenberi, Romanya ile Almanya arasındaki ekonomik münasebetlerin nasıl bir seyir takip ettiğini gözden geçirelim.

1914 yılından önce olduğu gibi 1933 yılından sonraki Almanya da, cenubi şarkıye doğru yayılma plânlarını hayata geçirmek için Romanyaya, bütün Balkan memleketlerinden fazla bir ehemmiyet vermiştir. Binaenaleyh Romanya ile Almanya arasındaki ekonomik münasebetlere, daima bu zaviyeden bakmak lazımdır.

Bugün Romanyada hiç bir ekonomî şubesi yoktur ki, orada Alman nüfuzu kendine hissettirmesin. Bilhassa son zamanlarda Almanyanın Romanya ile olan ekonomik münasebetlerinde en fazla göze çarpan nokta, Almanya ile Romanya arasındaki ticarî münasebetlerin artışıdır. Romanya Maliye Nezaretinin gümrüklere aid nesrettiği istatistiklere nazaran 1934 yılında Almanya ile Romanya arasındaki ticarî münasebetlerinin tutarı 4,311,835,000 leye; 1935 yılında 5,384,349,000 leye; 1936 yılında 8,347,423,000 leye; 1937 yılında ise bu miktar 10,466,426,540 leye kadar yükselmiştir. Bu suretle Romanya Almanya ile ticarî münasebetlerde bulunan Avrupanın cenubu şarkî memleketleri içinde birinci mevki kazanmış oluyor.

Almanya ile olan bu geniş ticarî münasebat ilk zamanlar Romanya için fevkalade kârlı bir iş gibi görünüyordu. Çünkü bu suretle Romanyanın ticaret mevazenesi daima aktif bir netice gösteriyordu. Fakat iş pek te göründüğü gibi değildi. Çünkü Almanya tedricen Romanyaya borçlanıyor, ve bu vaziyetinden istifade ederek Romanya üzerinde birçok sahalarda müessir olmaya çalışıyordu. Nitekim 1936 yılında Almanyanın Romanyaya olan borcu 18 milyon marka çıktı. 1937 yılında ise bu miktar 20 milyon marka kadar yükseldi. Romanya bu parayı kurtarabilmek için Almanlara birçok tavizat vermek mecburiyetinde kaldı.

Romanya, bilhassa iki madde bakımından Almanya için ehemmiyeti hak ediyor. Bunlardan biri petrol, diğeri demirdir. Fakat ilk plânda petrol getiği için, Almanya Romanyanın bütün petrol ihracatını kendine inhisar ettirmek emellerini beslemeye başladı. Romanya bunu önlemek maksadıyla, Almanya ile yaptığı ticaret mukavelesine, hususî bir madde ilâve etti. Bu maddeye nazaran Romanya Almanyaya yaptığı ihracatın % 25'ini petrol, % 75'ini de diğer maddeler halinde yapacağı şart koştu. Fakat fiilen işler pek te böyle gitmedi. Almanyanın ittihaz ettiği bir tedbir neticesinde tedricen Romanyanın Almanya'ya yaptığı ihracatta petrol birinci mevkiyi işgal etmeye başladı. Mukavele ile arada takarrür eden % 25 nisbeti petrol aleyhine bozuldu. Kısa bir zaman sonra Romanyanın Almanya'ya yaptığı ihracatın % 36,3'ünü petrol teşkil etmeye başladı. 1939 yılının ilkbaharında, Almanyanın Romanya'ya kabul ettirdiği anlaşma neticesinde, Romanyanın Almanya'ya olan petrol ihracatı, mecmu ihracatının % 50'sini buldu. Şu dakikada Romanya Almanyanın petrol ithalatında birinci mevkiyi işgal etmektedir. Meselâ 1937 yılında Romanyanın Almanya'ya olan petrol ihracatı 25,444,000 mark kıymetini bulmuştu. Bu rakam Amerika-

Romanyadan bir manzara

nın Almanya'ya olan petrol ihracatında tecavüz etmektedir.

Fakat Romanyanın bu alışverişten esaslı bir kârı olmuyordu. Çünkü Romanya petrolünü Almanyaya değil de bir başka yere satsaydı, karşılığını bekâta döviz olarak alabilirdi. Halbuki Almanya Romanyadan petrole karşılık para yerine fiatlarını fevkalade yükselttiği bir takım mallar vermektedir. Bu suretle Romanya, her zaman için müşterisi hazır olan petrol gibi kıymetli bir malın, adetâ veresiye denemek bir şekilde Almanyaya vermiş oluyor.

Bu mesele, Almanya ile Romanya arasındaki ekonomik münasebetin bir vechesidir. Bir de bunun diğeri bir vechesi daha vardır.

Almanya ayrıca her sahada Romanya endüstrisine de kol atmıya çalışmaktadır. Bunun için en kestirme yol, müayyen Rumen firmalarına ortak olmaktır. Fakat Romanya kanunları, ecebî memleketlerle münasebette olan yerli firmaların asgarî olarak % 75 nisbetinde Rumen sermayesi, % 25 nisbetinde de ecebî sermayesi kullanabileceklere şart koşmuştur. Alman sermayedarları, bir takım hilelerle ve muvazaalarla bunun da önüne geçmeye çalışmışlardır. Bu gibi vaziyetlerle onların itibarı Alman olan bir takım şahıslar bularak, Rumen firmalarıyla ortak yapmıştır, bu suretle kanunî takyidatın önüne geçmeye muvaffak olmuşlardır. Bunun neticesinde bütün dünyaca tanınmış olan meşhur Alman firmalarından «J. H. Farben»; Romanvaya mahsus olmak üzere «Romanil», «Koloronil», «Timanil», «Heronil» gibi cazib isimler taşıyan bir takım şubeler açmaya muvaffak olmuştur.

Aynı şekilde hareket eden Alman metalürji firması, «Ferro Ştal»da, Romanya'ya mahsus olmak üzere «Ferro Volf» isminde bir şube açmıştır. Çok geçmeden Almanların «Simens ve Şükert» firması da aynı usulü takib etmiştir.

Bunlardan başka Alman sermayedarları, birçok yerli Rumen firmalarına açtıkları kredi vermek gibi bir usul de kullanmaktadırlar. Bilhassa askerî müesseseler hesabına çalışan firmaların ekserisi, Alman sermayedarlarından, müsaîd teklifler almaktadırlar. Patlayıcı maddeler yapan «Malakaa» fabrikalarının Avrupa ile iş görüşen başlıca röprezantanlar, kâmilan Almandır. Nitekim aynı vaziyetî harb maddeleri yapan bütün diğer Rumen fabrikalarında da görülmektedir.

Bu gibi vaziyetlerde Almanların teklif ettikleri şartlar, bütün diğer ecebî rakipleri ekarte edebilecek şekilde müsaîd bulunmaktadır. Alman sermayesinin, genç Rumen harb sanayiine vâki

bu hulûlü, ekonomik gayelerden başka, hiç güphe yok ki politik bir takım gayeler de takip etmektedir.

Almanların, Romanyanın gerek kimya ve mensucat sanayiinde, gerekse Romanyanın bu gibi maddeleri ithalinde oynadıkları rol bilhassa pek mühimdir. Romanya 1929 yılında -yani buhar yılından bir yıl önce- hariceten ithal ettiği cezacılığa, sun'î sübreye aid maddelerin % 70'ini Almanyadan ithal etmekte idi. Onu takip eden buhar yıllarında bu nisbet azalacağına yükseldi. Meselâ Romanyanın 1929 yılında Almanyadan ithal ettiği kimyevi sübreye 5800 kental olduğu halde bu miktar 1936 yılında 8,400 kental kadar yükseldi. Almanların bu muvaffakiyeti sadece malların kalite itibarıyla olan yüksekliğine atfetmek imkânı yoktur. Çünkü Amerika da, İngiltere de, Fransa da aynı kalitede mal satmakta idiler. Almanların bu muvaffakiyetlerini, bilhassa o tarihlerde mebzulen kullandıkları dumping sistemine atfetmek lazımdır.

Rumenlerin mensucat sanayii de aynı derecede Alman sermayesine sıkı sıkı bağlıdır. Meselâ Rumen mensucat sanayiinde kullanılmakta olan boyaların % 80'i, Almanların «Farben endüstri» firmasından tedarik edilmektedir. Bütün Rumen mensucat fabrikalarında «Farben endüstri»nin parasız bir mütebessüsü bulunmakta ve boyacığa aid her meselede bu fabrikalara parasız olarak azami bir yardım göstermektedir. Tabii bu «parasız mütebessüslar», temsil ettikleri firmaların mallarını sürmek suretile yevmîyelerini kat kat çıkarmaktadırlar. Bugüne kadar bir tek İngiliz veyahud Fransız boya firmasının Rumen mensucat sanayiine nüfuz edemediğini söyleysek, Almanların bu sahada oynadıkları rolü daha iyi tebarüz ettirmiş oluruz.

Alman sermayesi, Rumenlere makine vermek, bilhassa Romanyanın harb sanayiini korumak hususunda büyük bir faaliyet gösteriyor. Bundan 4-5 yıl önce Romanyada, top ve tüfek fabrikaları kurulması bahis mevzuu olduğu zaman, Romanyada Alman sermayesinin bir mümessili vaziyetinde olan Alman-Rumen ticaret odası bu sahada büyük bir alâka göstermiş ve Rumen Harbiye Nezaretine verdiği bir projede, Romanyada Krup fabrikalarının bir şubesinin kurulmasını teklif etmişti.

Alman-Rumen ticaret odasının yaptığı bu teklif Almanyada büyük bir sempati ile karşılanmıştı. Hattâ o zamanlar Georing, münhasıran bu mesele ile meşgul olmak için Bükreşe gelmeye bile kalkmıştı. Fakat Romanya hükümeti Alman-Rumen ticaret odasının bu teklifini reddetti. Çünkü o sırada

(Devamı 10 uncu sayfada)

Hâdiseler Karşısında

Pullu istida ile müracaat

Meraklıyı göreceğim gelmişti. O beni aramasaydı, ben onu arayacaktım. Kalb kalbe karşı olurmuş. Düşünürken kapıdan girdi:

— Hoş geldin yahu, nerelerdesin?
— Nerelerde olacağım, bugün burada, yarın şurada. İşim düştü de gene sara geldim.

— Muhakkak merak ettiğin bir şey var.

— Benim başka ne işim olur ki, sizin Son Postanın (İster inan, İster inan) sütununda okudum.

— Ne okudun anlat!

— Hülâsası şu: Bir vatandaş bir muhterim suç delili olan bir faturayı İhtikârla Mücadele Komisyonuna göndermiş.

— Aferin vatandaşa, vazifesini yapmış.

— Fakat komisyon «on beş kuruş pullu bir istida ile müracaat ediniz» diye cevap vermiş.

— !!

— Ne sustun?

— Hiç dalmışım.

— Dalacak bir şey yok, merak ettim.

— Neyi merak ettin?

— Bu vatandaş bilâhare, on beş kuruşluk pullu istida ile acaba tekrar müracaat etti mi?

— Gazetede o kısım yok mu?

— Tekrar müracaat edip etmediği ne dair bir şey yok.

— Öyle ise ya müracaat etmiştir, yahud da etmemiştir.

— Bu senin verdiği de cevap mı, ya müracaat etmiştir, yahud da etmemiş. Yani bir üçüncü şık olabilecek gibi.

— Bilmiyorum, ne diyeyim!

— Merak ettim, müracaat etti mi?

— Ettiyse ne olacak?
— Hiç, istidasını da pulu yan yapmış diye belki iade ederler de...

— !!

— Müracaat etmediyse?

— Belki de etmemiştir.

— Ben de olsam etmem ya!

— Neye?

— Neyesi var mı birader? Bir memleket meselesinde, formaliteyi her şeyden üstün tutmak zihniyetine karşı olan hiddetinden.

— !!

— Dur merak ediyorum. Bu vatandaş bir daha müracaat etmediyse, ihbar ettiği ihtikâr meselesile hiç alâkadar olunamaz mı?

— Bilmem.

— Bugün memlekette en mühim meselelerden biri de ihtikârî önlemek değil midir?

— Evet!

— Bu kadar ehemmiyetsiz bir sebeble bir ihtikâr ihbarı geri çevrilirse ihtikârla mücadelede bihakkin ehemmiyet verildiğine inanayım mı?

— !!

— Muhtekiri haber veren vatandaş kendi hesabına değil bütün memleket hesabına hareket eden, bütün memleketin nefini düşünen bir kimse değil midir?

— Tabii öyledir.

— Memleket nefine iş gören bir insandan on beş kuruş istemek ne dereceye kadar doğru olur?

— Bilmem.

Meraklı ayağa kalktı.

— Ben de merakımı tatmin edecek sin diye sana gelmişim.

İsmail Hulusi

Bunları biliyor mu idiniz?

Eskiden bluzu erkekler giyerlerdi

Bugün kadınların giydikleri bluz, erkeklerden kadınlara intikal etmiştir. Orta çağın zirhli şövalyeleri, yağmur yağdığı zaman zirhlerine ipekten yapılmış yağmurun nüfuzuna mani olabilecek bir cins kumaştan ceketler giyerlerdi ki, bu ceketlerin adı bluzdu.

Cüce orman

Cüce orman, Afrikanın cenubu garbî sahillerindedir. Gayet iri gövdeli ağaçlarının en yükseği bir buçuk metreden fazla değildir. Birçok seyyahlar bilhassa bu ormanı görmek için oraya kadar gitmektedirler.

Pianosuz piyano öğrenen mahkûm

Avusturalya'da, müebbed hapse mahkûm bir delikanlı piyano çalmaya merak etmiş. Muhabeleyle piyano dersi veren mekteplerden birine yazılmış. Ve onların gönderdikleri broşürler üzerinden piyano çalmayı öğrenmiştir. Mahkûm, ilk defa ölüme hakikî bir piyano konulduğu zaman hiç yadırgamamış ve mükemmel çalmıştır.

Ne kadar uzağı görebilirsiniz?

Sakin havada deniz kenarında durursanız rüyet sahanızın imtidadı, ancak beş kilometredir. Altı metre yüksekliğe kadar on kilometre uzağı görebilirsiniz. 18 kilometre uzağı görebilmeniz için deniz yüzünden 45 metre yüksekte olmanızdır.

GÖNÜLİSLERİ

Okuyucularına Cevablarım

Bursada bay «Yılmaz» ile bay «M. B.»ye:

— Evlendik, fakat ikimiz de mesud olmadık, diyorsunuz. Mümkündür, müstesna kaideyi bozamaz, talihinizi küsünüz, hâdisenin sebebinin anlatmadığınıza göre benim için size verilebilecek başka cevap yoktur.

Beşiktaşta bay «İ. B.»ye:

— «Aşkımı bir mektubla mı anlattayım?» diyorsunuz. Benim bildiğim mektub düşüncüklerinizi anlatmak için karşı karşıya gelmeye imkân bulamadığımız kimseler için kullanılır. Eğer mektubunuzun bir kahkahaya sebep olmasını veya yutulup sepete atılmasını istemiyorsanız vaz geçiniz.

Bay Samiye:

— «Bu kız sevdiği delikanlıya hiç

de lâyük değil, onları birbirlerinden ayırmak için ne yapmalıyım?» diyorunuz.

Hatıralarımı yokladım, şimdiye kadar elimden geçmiş olan binlerce mektub içinde buna benzer, bir sual ile bir defa daha karşılaşmış olduğumu hatırlamak mümkün olmadı. Ben ara bozmuş değil, ara bulmaya çalışırım. Maamafih mademki sormuşunuz, söylüyeyim:

— Hiç bir şeye teşebbüs etmeden, sadece bir seyirci vaziyetinde bekleyiniz. Hükümünüz doğru ise yakın bir istikbalde neticesini görürsünüz. Zira meydana çıkmayan ayıbı mevcud değil demektir.

Eskişehirde bayan «E. K.»ye: — «Gözümle gördüm.» diyorsunuz. Evet, muhakkak acı bir manzaradır. Fakat her şeyi kırıp dökmeyen evvel gördüğünüzü unutmanın mümkün olup olamayacağını düşünmez misiniz?

TEYZE

Matbuat Hatıraları

Nasıl gazeteci oldum?

ANLATAN

Vakit başmuharriri Asım Us

Asım Us

«Vakit» te Asım Us'un odasını da-kikalarca beyhude aradım. Koca binanın içinde girip çıkmadığım yer kalmadı. bir türlü bana merdivenleri atıyarak inerken, yarım yamalak «başmuharrir» in o-dasını tarif eden hademenin, işaret etti-ği odayı bulamadım.

Birçok dehlizler, antreler, merdiven-ler.. merdiven başına bir işaret memuru koymalı ki, insan aradığı odayı bulabil-sin!

Bir kapı açtım. Hasan Rasim Us'un odası imiş.. geri döndüm. bir odaya gir-dim. Kenan Hulûsi oturuyor. Bir başka kapıyı ittim. Reşad Enis çalı-sıyor.. sağa döndüm, idare mü-dürünün odası, sola döndüm, santral. Artık kendi kendime Asım Us'u bulmak-tan ümidi kestiğim sırada, merdiven baş-ındaki bir kapıdan sızan ısığ gözüme çarptı. Son bir tecrübe.. elhamdülillâh..

Ne ise ki, üstadın hatıralarını bulma-sı, benim onu bulmam kadar müşkül ol-madı.

Matbuata ilk intisab..

— Gazeteciliğe 19 Temmuz inkılabın-dan birkaç sene sonra «Tanin» gazete-sinde başladım. Bazan tercüme yapı-yor, bazan da fıkralar yazıyordum. Esas-en bundan evvel de aşağı yukarı mem-lekette tam bir matbuat hayatı yoktu. Muhittin Birgen, Fazıl Ahmed aynı sene içinde matbuata intisab etmiştik. Gazete-de «Karikatür» serlevhasile mizahî bir şekilde portreler yazmağa başladı. İlk defa Fazıl Ahmed, Ruza Tevfik'in bir por-tresini yazdı. Bunu Muhittin Birgenin Hüseyin Cahidin portresini çizen bir va-zısu takibi etti. Üçüncü yazıyı ben yazdım. Ben de o zaman Mektebi Mülkiye ve Hu-kukta profesör olan Mahmud Esad Efen-dinin portresini yapmıştım. Arkadaşlar benimkini daha çok beğendi'er. Bundan sonra haftada bir defa «Karikatür» baş-lıklı sütunda portreler yapmak vazifesi bana düştü. Bu sütunda haftada bir defa mizah yapıyordum. Bilâhare «Dereden tepeden» diye bir sütun açtık. Haftada üç dört defa da bu sütuna yazı yazmak benim vazifem oldu. Altı seneden fazla böylece çalıştıktan sonra sıhhi sebebler-den dolayı matbuattan ayrılmak icab et-ti. Aradan birkaç sene geçti. Harbi Umu-mî geldi, çıktı. Bu sıralarda amatör ola-rak Tanine ve bazı mecmualara yazılar yazmakta devam ettim.

Harbi Umuminin son senesinde Ah-med Eminle birlikte «Vakit» gazetesini çıkarmağa karar verdik. Ahmed Emin «Sabah» gazetesi başmuharriri bulun-uyordu. «Sabah» tan ayrıldı. Beraberce «Vakit» i tesis ettik. Altı ay geçmedi, mütareke ilân olundu. Mütarekeyi müte-akib itilâf devletleri İstanbulu işgal edin-ce İngilizler bazı muharrirleri ve bu ara-da da Ahmed Emin'i Malta'ya gönderdi-ler. Ahmed Emin gidince bütün iş benim başıma ka'mıştı. Gazeteyi neşre devam ettim. Ahmed Eminin Malta dönüşünde

Dedim; masadan ve bu bakışlardan uz-aklaştık. Adımlarımızı cazbandın ahen-gine uydurarak yürümeğe başladığımız zaman:

— Aman ne tuhaf kız o; dedi, insana yiyecek gibi bakıyor.

Cevap vermek lüzumunu duydum:

— Eski bir öğretemendir; istifasının sebebini hâlâ anlyamadık. Mektebde de böyle idi. Kendisini ne idareye, ne de öğretmen arkadaşlarına sevdirememişti.

— Fakat güzel kız... Kaç yaşında var?

— Yirmi beşten noksan olmasa gerek-tir. Güzelliğine gelince: Bu bir zevk, bir duygu, bir ruh meselesidir. Bayan Nec-lâ.. meselâ bana sorarsanız «dünyanın en antipatik, en alımsız kızı budur» de-rim.

Neclânın, vücudünü gittikçe koluma bıraktığını hissediyordum. Bir çift pervane gibi dönüyor. Onu bir keleşek uçur-gu gibi uçuruyordum. Salonda herkes bi-zim dansediyoruz. Figürlerimiz alâka uyandırıyor. Hareketlerine o ka-dar çabuk; o kadar hafif, o kadar mahi-rane uyuyor ki hayret ediyordum. Ben ki danstaki meharetimle Berlin salonların-da bile teferrüd etmişim...

Sol elimin içinde kaybolan sağ elini, zaman zaman, hissedilemeyecek bir hif-fetle sıkıyorum; gözlerini yumarak ken-disini bir hayal âlemine terk ediyordum. An-

ortaklıktan ayrıldık. O «Vatan» gazetesi-ni tesis etti. «Vakit» tamamen bana kaldı. İşte o vakittenberi devam etmekteyiz.

Zmirde iki Şefin karşısında..

İkinci sualimi sordum:
— Başınızdan geçen, en güzel, en he-yecanlı, yahud en şayanı dikkat hatıra..
Asım Us, önünde yarım kalan basma-kalesini süzerken, kafası içinde harman ettiği hatıralardan birini bulup çıkar-mıştı:
— Buna en heyecanlı hatıram diye-yim.. çünkü bu hatıra her bakımdan ve her çeşid heyecanı doludur. İçinde İz-mirin ilk kurtuluş günlerinde bulunmak, İzmirin müthiş yangınına şahid olmak Atatürk'ü ilk defa görmek ve konuşmak, gibi üç heyecan bulunuyor. Anlatayım bunu size:

İzmir düşmandan henüz kurtulmuştu. Bu mes'ud günlerde İzmir'i görmek ve intibalarımızı yazmak üzere üç gazeteci İzmir'e hareket ettik. «Aksam» dan Falih Rifki, «İkdam» dan Yakub Kadri ve bir de ben.. bindiğimiz gemi bir İtalyan va-puruydu. İzmir'e Türk askeri girdikten sonra İzmir limanına giren ilk gemi de bu oldu. İzmir'e ayak basar basmaz he-men «Kremel» oteline indik. Esvallarımı-zı bıraktık, doğru başkumandanlık ka-rargâhına kostuk. Hevencimiz son had-de çıkmış, sabrımız tükenmişti. Büyük Başkumandanı, Türk milletini maruz kaldığı müthiş felâketten kurtaran bü-yük insanı biran evvel görmek, ellerini öpmek istiyor. Bu istivakla vanıyorduk. Başkumandanlık karargâhı İzmir rihtim-inde bir evde idi. İçeri girerken kal-bimiz duracak gibi olmuştu. Su küçük evde tarihin en büyük şahsiyetile karşı karşıya gelecektik.

Gaziye, bizim geldiğimizi haber ver-diler.
— Bu vursunlar!
Emrini vermiş..

Başkumandan evin alt katında küçük bir odada bulunuyordu. Üzerine geniş bir harita acılmış bir masanın başında oturmuştu. Haritayı neşre devam ettiriyorlardı. Türk mukadderatının bu

iki büyük kahramanını ilk defa görü-yordum. Başkumandan:

— Hoş geldiniz arkadaşlar!
Dedi.. ve ilâve etti:

— Ne var, ne yok, İstanbul'da.
İstanbulun vaziyetini anlattık. Elleri-ni masaya dayamıştı. İnsanı büyüleyen gözlerini üzerimizde doluşturarak:
— Daha bizim zaferimizin derecesinin farkında değiller, dedi. Burada hâlâ kar-sımızda tutunabilen bir ordu var, zanne-diyor'ar. Halbuki..

Başkumandan bu sözlerle, hâlâ zaferin azametini kavrayamayan itilâf devletleri-ni ve karşımızda bir müfrezesi bile kal-mıyan düşman kuvvetini kastediyordu.
Bu çok heyecanlı ve şerefli mü-lâkattan sonra, dışarı çıktığımız zaman hâlâ başımızı saran bu sıcak hüsnü ka-bulün ve iki kahraman kumandanın üzerimizdeki intibalarının sarhoşluğu içinde idik. ayaklarımız birbirine dolayıyordu.

Başkumandanlık karargâhından sonra garb cephesi karargâhını ziyaret ettik. Burada me'uslardan ve gazetecilerden tanıdıklarımız vardı. Buradan da galiba, Yakub Kadri'nin Karşıyakadaki bir ak-rabasına uğradık. Akşam üzeri, tam şehre ineceğimiz sırada, şehirden büyük alevler ve kesif dumanlar çıktığını gördük. Şehre vardığımız zaman büyük İzmir yangını bütün dehesitle devam ediyordu. Halk rihtim üzerinde o derece tekasüf et-misti ki, otele gidemedik. Esvallarımız o-tel'deydi. Yatacak başka yerimiz de yoktu. Caresiz karargâha iltica ettik. Yangın gittikçe tevessü ediyordu. Rihtimi tehdid edince karargâh Karşıyakaya nakledildi. Karargâhla beraber biz de oraya geçtik. Gece, yangın büsbütün büyümüşü. İz-mir kıpkızıl olmuştu. Yaz olduğu için, bahçede bir kanape üzerinde sabahı, yangını seyrederek, bulduk. Ertesi sabah kalktık ki, İzmirin en mamur yer'leri yanmıştı. Bizim otel ve eşyalar da be-raber...

İşte sorduğunuz dakikada hatırladığım üç ayrı heyecanı bir araya toplayan en unutulmaz hatıralarımdan biri..

Nusret Safa Coşkun

İnhisarlar İdaresi kuru üzüm ve hurda incir mübayaasına devam ediyor

İnhisarlar İdaresinin içki imalinde kullanmak üzere son bir hafta zarfın-da mübayaaya ettiği kuru üzüm mikta-rı 714,000 kilo, ve incir miktarı da 837.000 kilodur. Bu suretle İnhisarlar İdaresinin bu sene mahsulünden şim-diye kadar satın aldığı kuru üzüm mik-tarı 3,370,000, hurda incir miktarı da 3,113,000 kiloya balığ olmuştur.

En sağlam gelir devlet tahvilidir. Dev-let tahvili alan hem kendine, hem yur-dunun imarına yardım etmiş olur.

«Son Posta» nun tefrikası: 30

BEN ÖLDÜRMEDİM

liyordum ki Neclâ da bana karşı donuk değildi.

Kültür direktörünün neş'eli sözleri yüzünden bir kahkaha kaynağı haline gelen masaya oturmamızla kalkmamız bir oluyor. İkinci dansa başlıyoruz. Vü-cudlerimizin bu defaki münasebetleri daha samimi, daha arkadaşçadır; göğsü göğsüme dayanıyor; lâhuti bir âleme doğru, fırl fırl dönerek, yükseliyoruz. Zaman zaman ayaklarımız hafif yan-temaslarla öpüşüyorlar. Ben kendimden geçiyordum. Zavallı vaziyetimi unutuyordum. Aramızdaki muazzam servet farkını hesaplamak lüzumunu duymuyordum; saadetli bir ümidin serabile kendimi a-vutmağa çalışıyordum.

Birdenbire abus ve mel'un hakikat karşına dikiliyor; anif bir sesle:

— Haşmet Güneş; diyor, sen hem bir deli hem bir küstahsın. Senin için en bü-yük nimet, saadetin en son haddi işte

budur. Onunla dolsun arkadaşsın. Bu akşam bütün danslarını sana inhisar et-tirmek gibi aklın kögesinden dahi geç-mesine imkân olmıyan eşsiz bir taltifine mazhar oldun. Bundan ötesi senin için değildir. O, hiçbir zaman senin ismini taşıyamıyacaktır...

Bu acı hakikatin darbesi altında adımlarımı şaşırıyorum. Neclâ hayretle yüzü-me bakarak:

— Hasta mısınız Bay Güneş; diyor, sapsarı oldunuz. Dansı bırakalım...

Derakab kendimi toplayarak:

— Hayır.. şey.. devam edelim.

Cevabını veriyordum; şefik bir bakışla beni süzüyor ve başını öte tarafa çevi-riyor...

Ne mes'udum ve ne bedbahtım yarab-di!...

Üçüncü olarak blâkbotomdan sonra döndüğünce tangoya başladık. Keman hazin, hazin inliyor ve akordeon çalan

genç, içli bir sesle, zaman zaman, güfte-leri terennüm ediyor:

Bir ümitsiz aşka düştüm, inlerim
İzmir'den içim kan ağlıyor;
Kalbimi, hüsrân içinde, dinlerim
Derdli bir haletle her an ağlıyor.

Gözlerim doluyor; Neclâya gösterme-mek için göz kapaklarımı birleştirince tazyikle kirpiklerimde boncuklaşan iki damlanın farkında oluyor, başını biraz daha bana yaklaştırarak:

— Siz hastasınız Bay Güneş; diyor, yerimize dönelim...

Onun kollarından uzaklaşması felâ-ketinin azameti karşısında kendime gele-relek:

— Bir şeyim yok Bayan Neclâ; diyo-rum, şayed siz yorulduysanız...

— Fakat ağlıyorsunuz-

O zaman derin bir cinnet içinde, mü-azzam bir kitabı üç kelimeye sığdırarak, fısıldıyorum:

MİZAH

Yeni mevsimler

Yazan: İsmet Hulûsi

Nimet teyze anlattı:

— İlâhi bu ne kadar mevsim bolluğu, bizim bildiğimiz topu topu iki mevsim vardı. Hızırilyas, Kasım... Hızırilyas dedi mi yaz; Kasım dedi mi, kış..

Derken efendim rumice takvim moda oldu. Bizim iki mevsim dörde çıkıverdi. İlkbahar, yaz, sonbahar, kış.

Rahmetli efendim bana bu rumice dört mevsimi tam altı sene güc bellet-mişti. Gene belliyecek değildim ya, er-kek kısmının pek dikine gitmek olmaz, günün birinde:

— Hanım, hanım; demişti, ya sen bu dört mevsimi bellersin, yahud ki talâkı selâse ile şarto'sun!

Hem talâkı selâse ile.. ben bu ne kötü şeydir bilirdim. Bizim takunyacı İbrahim talâkı selâse ile şartetmişti de sonradan Hacı Hafızın oğlu ile hülle yapmışlardı. Allahım yazdıysa bozsun.

Derken efendim, tüylerim diken diken olmuştu. Hemen o gün kurşuncu Fatma hanımı bulmuştum, Fatma hanım oku-muştu kadındır. Bana dört mevsimi bir günde bir iyi ezberletti.

İlkbahar, yaz, sonbahar, kış.

Her ne ise geçmiş zaman.. şimdiki mevsimler geçmiş zamanın mevsimleri-ne de benzemiyor. Bir tuhaf isimleri var..

Hani ilkbahar gelip te çiçekler açtı mı:

— Ben ilkbahar geldi!

Diyorum. Bizim evdeki kızlar hep bir-den bana gülyüyorlar:

— Buna kostüm mevsimi, derler., di-yorlar.

İlkbaharın da kostüm mevsimi oldu-ğunu onlardan öğrendim. Nisana doğru.

Bir ay geçiyor, geçmiyor:

— Kostüm mevsimi de geçti, diyorlar, şimdi rop mevsimi-

Derken efendim biraz sonra gene mevsim adı değişiveriyor: Sayfiye mevsimi! Hele yaz gelip te sam rüzgârı esme-ye başladı mı, bizim kızların da başlarında kavak yeli esmeye başlıyor. Çarşıdan

aldıkları kolsuz ve göğüssüz, bacaksız bir şeyleri sırtlarına giyip, aynanın ka-rşısına geçiyorlar, bakıp bakıp:

— Yakıştı!

Diyorlar. Bir kere merak edip soraca-ldım:

— Kızlar bu giydikleriniz de ne'ler!
— A bilmiyor musun, Nimet teyze de-diler. Plâj mevsimi geliyor, ona hazırlık

Şimdiki mevsimler de, isimleri gibî düttürü şeyler olacak ki, düttürü düttürü kıyafetler hazırlıyorlar. Bizim zaman-mızda yaz gelirken, basma entari yapıp-rırdık. Kış gelirken mest pabuç, atkı a-lırdık olur biterdi.

Hele kışa doğru mevsimler daha çoğal-ıyor:

Tiyatro mevsimi, yok sinema mevsimi, yok çay mevsimi, yok balo mevsimi.

Tiyatro mevsimini bizim komşu Neci-ye hanımın kızı Dürdaneden sordum:

— Kız tiyatro mevsimi dediğin ne va-rit başlar?

Dedim. Anlattı:

— Tiyatro mevsim Teşrinievvelin dor-şında başlar.

— Tiyatro mevsimi başlar da ne olur?

— Tiyatroya gidilir.

Anlamıştım. Bizim Hızırilyas mevsimi gibi bir mevsim olacaktı. Hızırilyas mevsimi de başlar başlamaz kuzu yapılır, Hızırilyasa gidilirdi. Fakat kış ortasında tiyatro denilen yere ne yapıp gidiyorlar-dı. Bilmem ki; merak edip onu da sor-dum:

— Kız tiyatroya ne yapıp giderirsiniz?

— Ne yapacağız Nimet teyze, tabii tu-valetle.

— Ayol sizin hiçbir yere tuvaletisi gittiğiniz var mı ki!

Kız benim bu sözüme kahkahayla gü-lümezin mi? Zamane kızları ne olacak; bi-zim zamanımızda kendimizden büyüğ-ü böyle bir şey söylerse başımızı yerden kaldırmadan sıklıkla sıklıkla cevap veririz.

(Devamı 10 uncu sayfada)

— Ağlıyorum; çünkü seviyorum!...

Derin bir sükût içinde geçen dansın sonra yerimize oturduğumuz zaman er-tik her şeyin bittiğine, yıkıldığına, mah-volduğuna hükmederek tarife süzme bir perişanlılık içinde kendimi nevmidim sonsuz uçurumuna bırakıveriyordum... Küstah! Küstah!.. Ahlâksız küstah!.. Caz yeniden başladığı zaman Danış Bey kızına soruyor:

— Ne o?. Kararından ne çabuk vazgeç-tin Neclâ?. Galiba yorul'dun...

Hâkimden idam hükmü bekliyen me-ctamimdir bir katil gibi titriyerek Neclâ-nın cevabına intizar ediyordum.

— Yorulmadım baba; fakat Bay Hı-yet met Güneşe darıldım.

Ve ben cehennemlerin dibinde kenil-me bir ilticagâh ararken cümlesini ta-ramlıyor:

— Bana «fena dansediyorsunuz; arık-sizi kaldırmıyacağım» dedi.

O, gülerek yüzüme bakarken, üstüm-den tazyikli kaldırılmış çelik bir yay gibi yerimden fırlıyarak:

— Kat'iyen; diye bağırıyorum; kat'iy-en böyle şey söylemedim. Yorulmuş ol-malarımı düşünerek bu defa istihdamda bulunmamıştım.

Ve birbirimize sarılarak tekrar cazın ahengine ayak uyduruyoruz.

(Arkası var)

Asrımızın en esrarengiz meselesi

Yeni bir Dreyfus mü, yoksa bir Redl mi?

**Sabık Çek erkânı harbiye reis muavininin
Ruslara satılmış bir hain olup olmadığı
on senedir münakaşa ediliyor**

Bugün Avrupanın iki köşesinde harb bütün fecaatle hükmünü sürmektedir. Bu iki muntakanın haricinde kalan yerlerde de günden güne artan bir heyecan hissedilmektedir.

Bu arada son zamanlarda asrımızın en esrarengiz hâdisesi meydana çıkmış bulunmaktadır. Harb lâkırdıları arasında şimdi bundan da aynı hararet ile aynı merak ile bahsedilmektedir.

Hakiki ve yaşanmış vak'alara istinad eden bu çok mühim ve çok meraklı hâdiseyi okuyucularımıza küçük pasajlar halinde sunuyoruz.

1 — «Ben biginahlm!..»

General, hiç itiraz etmeyiniz, yaptığınız hareketler tamamen beyhudedir. Hakkinizda Cümhurreisi Masaryck tarafından ısdar edilen tevkif müzekkeresi var. İşte... Bize itaat ederek canınızı kurtarınız. Bizi takib ediniz!..

Bu tevkif hâdisesi bundan on sene kadar evvel Çekoslovakya'da vukua geliyordu.

Tevkif edilen general, Çekoslovakya erkânharbiyesi reis muavini General Rudolf Gayda idi. Onunla görüşenler de ellerinde rovelverler bulunan yüksek rütbeli dört Çek erkânharb zabiti idi.

General Rudolf Gayda bir müddet sessiz ve hareketsiz kaldı. Gözleri onu tevkife gelen zabıtlere doğru çevrilmişti. Nihayet kekeliyerek dedi ki:

— Rovellerlerinizi yerlerine koyunuz. Hişnü rızam ile sizleri takib edeceğim, yirmi sene evvel bu odada cereyan etmiş olan feci vak'a tekerrür edecek sanırsanız aldanırsınız. Ben tamamen biginahlm!..

2 — Gayda'nın bahsettiği feci vak'a nedir?

Kendisini tevkif eylemeğe gelen erkânharb zabıtlere Gaydanın bahselediği «feci vak'a» yı anlatılın:

General Rudolf Gaydanın çalıştığı ve o gün tevkif edildiği oda vaktile Avusturya - Macaristan orduları erkânı harbiye umumiye reisi albay Redlin mesai odası idi.

Albay Redl casusluk ve hiyaneti vatanıye öürimlerinden dolayı tevkif edilmişti. Avusturya - Macaristanın askeri plânlarını olduğu gibi Rusyaya satmış ve albay Redl de tevkifi sırasında intihar etmişti.

3 — Rudolf Gayda meselesi

Rudolf Gayda meselesi Çekoslovakya'da 1927 senesinde zuhur eylemiştir. Bütün Prag gazeteleri günlerce, haftalarca bu meseleden bahseylemişlerdi.

General Rudolf Gayda meselesi vatanın askeri plânlarını Rusyaya satmış olan Avusturya albayı Redl meselesinin aynı idi.

General Gayda Çekoslovakya erkânı harbiye umumiye reisi muavini olduğu halde tam yedi senedenberi Rusyanın hizmetinde bulunuyormuş... Çekoslovakya harbiye dairesi tarafından itihaz kılınan herhangi bir kararı derhal Rusyaya bildiriyormuş.

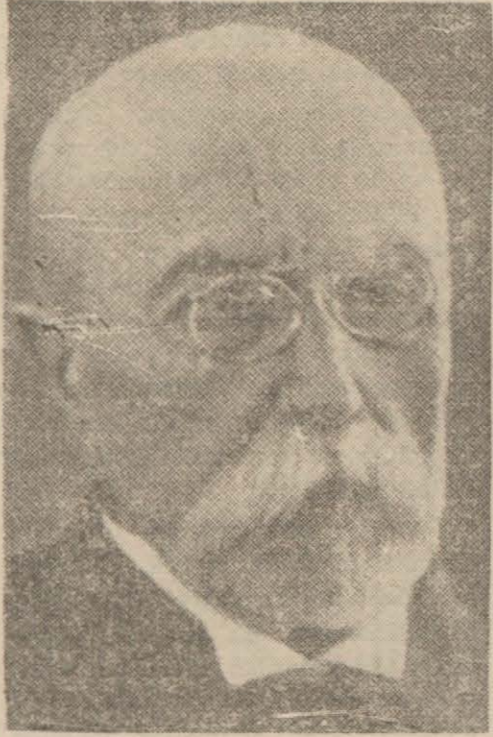
Askeri müddeiumuminin yapmış olduğu tahkikata göre iş yalnız bununla da kalmamıştı.

Rudolf Gayda aynı zamanda Rusyaya, Çekoslovakyanın müttefiki ve velinimeti bulunan Fransanın da askeri sırlarını bildirmeğe başlamıştı.

Çek ordusu erkânı harbiye umumiye reis muavini sıfatile Fransaya birçok defalar seyahat etmiş ve Fransız makamatı ile Fransız - Çek müşareket plânlarını hazırlamıştı.

4 — Sifreli dört telgraf

Askeri divanı harbinin müddeiumuminisi General Rudolf Gaydanın ecebî bir devlet hesabına ne suretle casusluk etmekte olduğunu etrafile izah eylemişti. Çekoslovakyanın mukabil casusluk teşkilâtı epey zamandanberi General

Mazarik

Beneş

Gaydadan şüphe'lenmeğe başlamıştı. Onu tarassud altında bulunduruyordu. Ayrıca generalin maiyetine memurlarından birini vermişti. Bu memur, günün birinde General Gaydanın yazıhanesinden fevkalâde ehemmiyeti haiz olan dört aded şifreli telgraf çalmağa muvaffak olmuşt.

Bu dört telgraf General Gaydanın hiyanetini meydana çıkarmıştı.

5 — Çar Nikola'nın ölümi

Tam manasile serseri ruhlu bir adam olan Çek Generali Rudolf Gayda eskiden de ellerini bir takım karışık iş'e sokmüstür. Bir takım entrikalar çevirmişti. Bunlar meydanında tarihî fevkalâde ehemmiyeti haiz bulunan meseleler de vardır.

Çar Nikolanın katli meselesinin bu iş ile alakası herkesi hayrete sevkedebilir. Fakat... Rusyanın sabık Çarı Niko'nun ölüminde «Gayda»nın çok mühim bir rol oynanmış olduğu bugün tamamen mevdana çıkarılmıştır.

1918 senesinin Teramuz ayında Gaydanın kumandası altında bulunan bir Çek lejyonu Çar Nikolanın hapsedilmiş olduğu Ekaterinbourg şehrine 30 kilometre vaklaşmıştı. Şehre girmesi adetâ bir saat meselesi idi ve bütün dünyanın nazarları Gaydaya çevrilmişti. «Çarın ha'şkârı» diye anılmağa bile başlamıştı.

Çarın muhafızları bulunan Sovet zabıtan ve askerleri bile böyle düşünüyordular ve hattâ harbisiz olarak sebri terk eylemeğe hazırlanıyordular. Fakat, kaş göz arasında ne oldu ise oldu... Gaydanın kumandası altında bulunan Çek lejyonları yürüyüşlerini durdurdular. Bu

arada da Ekaterinbourg'da Çar ve ailesi kurşuna dizildi.

6 — Gayda'nın bir ihaneti

Gayda ne diye Çar Nikola ve ailesini kurtarmadı?

Gaydanın kumandası altında bulunan bir Çek taburu mukabil ihtilâl hareketini hazırlayan Rus generali Kolçakı ne diye İrkoutska kadar esir gibi sürükledi?

Tesbit edilmiş olduğuna göre General Kolçak, Gayda tarafından Kızillara teslim edilmiş ve onlar tarafından 7 Şubat 1920 tarihinde kurşuna dizilmiştir. Tesbit edilmiş olduğuna göre Kızillar bu generalin Gaydanın ısrarı üzerine kurşuna dizmişler ve ateş! kumandası bizzat Gayda tarafından verilmiştir.

Müddeiumuminin iddianamesine nazaran Gayda o vakittenberi komünistlerle teşriki mesai eylemiştir.

7 — Rudolf Gayda bir Çek kahramanı!

General Rudolf Gaydanın tevkifinden birkaç hafta sonra davaya rüyet edilmeğe başlandı.

Bu muhakeme bütün Çekoslovakya'da çok derin bir heyecan uyandırmıştı. Nasıl uyandırmasın ki General Rudolf Gayda Çek halkı nazırında tam manasile bir kahraman vasfını haiz bulunuyordu. Çekler o zamanlar ona adetâ taabbüd ediyorlardı.

Çekoslovakya Avusturyanın bir vilâyeti bulunduğuna sıralarda Gayda vatandıştı. Yürürken hafif topallıyordu. İfadeseine göre üç senedenberi bu ailenin yanında idi. Evin hanım ve beyini seviyordu. Fakat şu Necdet isimli delikanlıdan hoşlanmıyordu. Aylak bir şeydi. Geceleri eve sık sık sarhoş geliyordu. Nişanlısı da ona uygun bir sırfıntı idi. ya...

Serkomiser sordu: — Dün sen yemekten sonra evden çıkıp gitmişsin, nereye gittin? — Kasımpaşada bir ahbaba gittim. Yapacak işim yoktu. — Kacta döndün? — Yedide. — Leylâ hanım sokakta mıydı? — Evet. Yedi buçukta geldi. Yemeğini verdim ve biraz yorgun olduğum için kapıları kaldırmayı beklemeden hemen yattım. — Ondan sonra hiç bir gürültü duymadın mı? — Hayır. — Nerede yatarsın sen? — İkinci katta, tâ dipteki odada... — Peki gece yarısı garajın kepengi açılınca gürültüsünün duymadın mı? — Uykum ağırdır, duymam. — Peki havdı çekil bakalım.

Aşçı kadından sonra orta hizmetçisi genç kız getirirdi. Onun da hiçbir şeyden haberi yoktu. Dün ve dün gece mezun olduğu için eve ancak sabahleyin dönmüştü.

Serkomiser bunlarla konuşurken Rıdvan Sadullah biraz evvel yukarıdan getirilen yazı makinesini açmış, cebinden Portekizli mühendisin İngilizce mektubunu çıkarmış, mektubdaki harflerle makinenin harflerini mukayese ediyordu. Hizmetçi kız çıktıktan sonra: — Sana bir müjde vereyim, Osman bey, dedi. Müttehassıslar daha kat'i hükmedeceklerdir 'amma ben şimdiden söyleyim: Mektubun bu makinede yazılmış olması çok muhtemeldir.

Serkomiser memnuniyetle gülümsedi: — Şu halde sen de fikrini değiştiriyorsun hocam! — Bilâkis, fikrim daha fazla kuvvetleniyor, Osman bey! Rıdvan Sadullah fazla bir şey söylemedi. Ayağa kalktı ve odanın içinde gezmeye başladı, kısa bir müşavereyi müteakub Necdetin tevkifi kararlaştı. Nişanlısı şimdilik serbest bırakılacaktı. Evin

8 — İdam cezası

Hayatın cilvesi... Bu büyük vatanperver nihayet müttehimler ve mazunlara mahsus mahalde yer almış bulunuyordu...

Hâkimlerin vermiş oldukları karar azami cezayı müstelzim bulunuyordu: İdam!

Mahkeme bu cezadar evvel onun kıtaat müvacehesinde apoletlerinden, düğmelerinden, rütbe işaretlerinden tecrid edilmesini de istemişti. Hükmün yalnız «nisbeti askeriyesinin kat'i» fashi kabul edildi, bu hazin merasim Teresienstadt hapishanesinin avlusunda yapıldı, merasimin Avusturya askeri kaidelerince icrası tensib edildi:

Siyah kumaşlarla örtülü bulunan davullar çalınmağa başlanınca General Gaydanın nişanları, rütbesi ve işaretleri koparıldı, kılıcı kırıldı. Rütbesiz, forması 'bir halde orada mevcud kıtaatin önünden geçmesi icab etti. Bu kit'lara «hicab cephesi» deniliyordu.

İdam hükmü, tasdik edilmeğe üzere Reiscümhur Mazarike gönderildi. Mazarik hiç idam cezası inzalamamıştı. Bu hükmü de kabul eylemedi.

(Devamı 9 uncu sayfada)

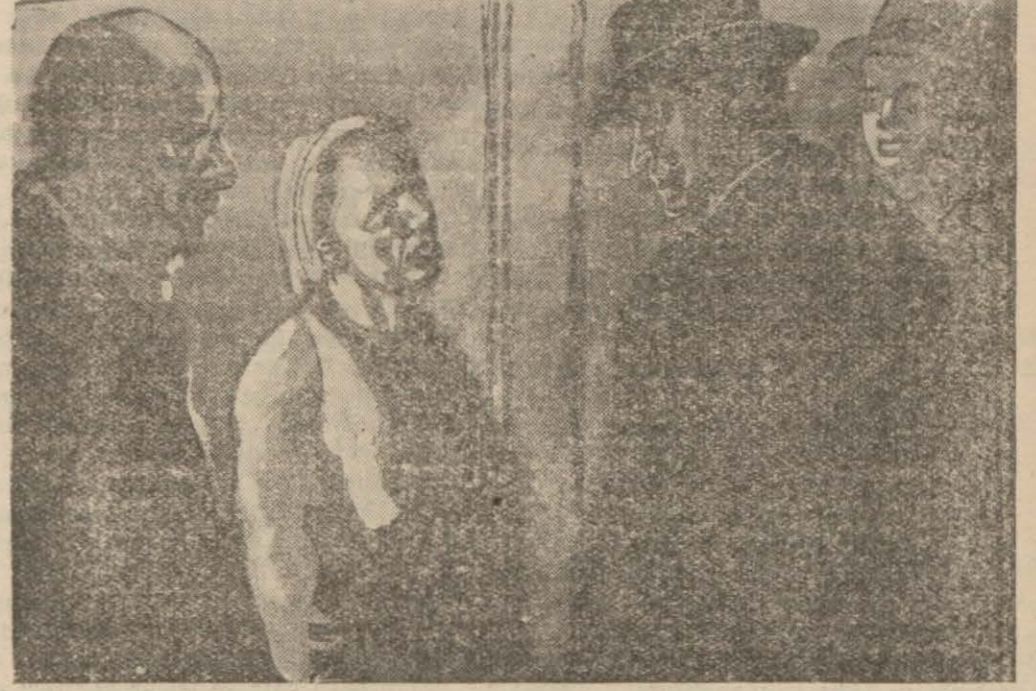
«Son Posta»nın zabıta romanı: 21

ZEHİRLİ GÖLGE

Yazan: CEVAD FEHMİ

Beklenmiyen bir ziyaretçi

Aşçı kadın: «İkinci katta, dipteki odada yatıyorum!», dedi.

9 — Necdet garajın bir anahtarına mülkiyeti. Diğer anahtar ev dahilinde duruyordu. Bunun için spor otomobilini ondan başka kullanan olamazdı.

10 — Leylâ hanımın ve bizzat nişanlısının tariflerine göre Necdet anormal bir tipti. Zabıta romanı meraklısı ve çok asabi bir delikanlı. Bu cinayetle bir kriz mahsulü olması mümkün değildi.

Serkomiser bunları sıraladıktan sonra Rıdvan Sadullah'a dönerek sordu: — Ne dersin hocam?

— Bu delilleri lüzumundan fazla buluyorum, Osman bey, ve bu çokluk beni şüpheye düşürüyor. Başka söyleyecek bir şeyim yok!

Serkomiserin emri üzerine aşçı kadını içeri getirildi. 40.45 yaşlarında, çiçek bozuğu, esmer, kısa boylu bir kadındı. Yürürken hafif topallıyordu. İfadeseine göre üç senedenberi bu ailenin yanında idi. Evin hanım ve beyini seviyordu. Fakat şu Necdet isimli delikanlıdan hoşlanmıyordu. Aylak bir şeydi. Geceleri eve sık sık sarhoş geliyordu. Nişanlısı da ona uygun bir sırfıntı idi. ya...

Serkomiser sordu: — Dün sen yemekten sonra evden çıkıp gitmişsin, nereye gittin?

— Kasımpaşada bir ahbaba gittim. Yapacak işim yoktu. — Kacta döndün? — Yedide.

— Leylâ hanım sokakta mıydı? — Evet. Yedi buçukta geldi. Yemeğini verdim ve biraz yorgun olduğum için kapıları kaldırmayı beklemeden hemen yattım.

— Ondan sonra hiç bir gürültü duymadın mı? — Hayır.

— Nerede yatarsın sen? — İkinci katta, tâ dipteki odada...

— Peki gece yarısı garajın kepengi açılınca gürültüsünün duymadın mı? — Uykum ağırdır, duymam.

— Peki havdı çekil bakalım.

Aşçı kadından sonra orta hizmetçisi genç kız getirirdi. Onun da hiçbir şeyden haberi yoktu. Dün ve dün gece mezun olduğu için eve ancak sabahleyin dönmüştü.

Serkomiser bunlarla konuşurken Rıdvan Sadullah biraz evvel yukarıdan getirilen yazı makinesini açmış, cebinden Portekizli mühendisin İngilizce mektubunu çıkarmış, mektubdaki harflerle makinenin harflerini mukayese ediyordu. Hizmetçi kız çıktıktan sonra: — Sana bir müjde vereyim, Osman bey, dedi. Müttehassıslar daha kat'i hükmedeceklerdir 'amma ben şimdiden söyleyim: Mektubun bu makinede yazılmış olması çok muhtemeldir.

Serkomiser memnuniyetle gülümsedi: — Şu halde sen de fikrini değiştiriyorsun hocam! — Bilâkis, fikrim daha fazla kuvvetleniyor, Osman bey! Rıdvan Sadullah fazla bir şey söylemedi. Ayağa kalktı ve odanın içinde gezmeye başladı, kısa bir müşavereyi müteakub Necdetin tevkifi kararlaştı. Nişanlısı şimdilik serbest bırakılacaktı. Evin

zabıta nezaretinde tutulmasına da artık lüzum kalmadığı bildirildi.

Biz Rıdvan Sadullah ile evden müddeiumumî muavininini ve serkomiseri beklemeden ayrıldık. Rıdvan Sadullah koridorunda hiç lüzum yokken yüksek bir sesle tekrarladı:

— Biz Cevad Fehmi ile eve dönüyoruz. Müddeiumumî muavini bey bizim evi bilir değil mi? Maçkadadır. Sizi orada bekliyeceğiz.

Müddeiumumî muavini yeni tanıştığımız bir sima değildi. Bundan evvelki meselelerde müteaddid defalar evimize gelmiş, hattâ yemeklerimizde bulunmuştu. Rıdvan Sadullahın bu kadar unutkan olması imkânsızdı. Şu halde bu koridorunda yüksek sesle söylenen sözlerde bir başka maksad vardı.

Yolda kendisine fikrimi söyledim, her zamanki alaycı tebessümü ile güldü:

— Muavininin zabıta işlerinde gittikçe terakki ettiğini görmekte sonsuz bir sevinç duyuyorum! dedi.

— 6 — İtiraf

Eve döndük. Rıdvan Sadullah kapıdan girerken ihtiyar dadıya tembih etti:

— Yarım saate kadar beni bir genç kızın araması muhtemel. Kapıda bekletmeden kütüphaneye alırsın. Şayed o burada iken Osman bey gelecek olursa kendisine; genç kızdan hiç bahsetmezsin. Salonda otursun olmaz mı?

Yalnız vekili umuru değil, aynı zamanda arkadaşları olduğum için Rıdvan Sadullahın her türlü münasebetlerini bilirim. Bu itibarla bu ziyaret haberi dadıdan fazla beni hayrete düşürdü. Rıdvan Sadullahın bugün böyle bir misafiri olmaması lâzımdı. Zaten kadın arkadaşlarını apartmanında kabul ettiği görülmüş şey değildi.

Biraz sonra beklenen misafirin kim olduğunu görüp anlayınca hayretim büsbütün arttı. Garib bir tesadüf neticesi tam o sırada sokak kapısının bulunduğu koridordan geçiyordum. Kapının zili üstüste birkaç defa şiddetle çaldı. Dadı yetmişinciye kadar ben kapıyı açmış bulundum ve olduğum yerde tek kelime söylemeden hayretle duraladım. Rıdvan Sadullahın beklediği misafir Neclâ hanımdı.

Genç kız perişan bir halde idi. Biraz evvel Osmanbeydeki evde gördüğümüz mağrur, müstezhi ve lâkayd halî bir maske gibi yüzünden düşmüştü. Gözleri ağlamaktan kızarmıştı.

Titrek bir sesle: — Rıdvan Sadullah beyi görmek istiyordum! dedi.

— Buyurun efendim. O da sizin geleceğinizi tahmin ediyordu.

Kendisini kütüphaneye götürdüm ve dadı ile Rıdvan Sadullah'a haber yolladım. Süratle geldi. Kapıdan girerken genç kız oturduğu iskemleden fırlayarak ona doğru koştu. Göz yaşları içinde, yalvaran bir sesle: — Bize yardım ediniz, dedi. Necdeti tevkif ettiler.

Rıdvan Sadullah genç kıızı yerine oturttu. Sakin ve samimî bir eda ile: — Üzülmeyiniz, dedi. Tevkif edilmek demek, hüküm giymek demek değildir.

(Arkası var)

Pazarlıksız satış kanunu İslah veya ilga edilecek

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Heri ifa edenler, tetkiklerini ne gibi vesikalar ve kayıtlar üzerinde yapmakta dır'lar, ve ihticaca salih malûmat bulmakta müşkülâta uğuyorlar mı?

5 — Bu kanunun tatbiki yüzünden pahallik vücede geldiği doğru mudur? Doğru ise, önüne geçilmek için ne gibi tedbirler alınmıştır. (Rasih Kaplan «Antalya» doğrudur, ben şahidim.)

6 — Bu kanunun tatbikinden şimdide kadar ne neticeler alınmıştır?

Takririn okunması üzerine Dahiliye Vekili kürsüye gelerek ezcümle şu izahatı vermiştir:

— Kanun, Ankara, İstanbul ve İzmirde tatbik edilmiştir.

Hangi maddeler üzerinde tatbik edildiğini şimdiki arkadaşlar Ticaret Vekili burada izah edecektir. Ben tekrar etmiş olmayayım.

Belediyeler bu vazifeyi mevcut teşkilâtla ve bu teşkilâta munzam bir vazife olarak ifa etmektedirler. Yalnız Ankara Belediyesi bu iş için ayrıca beş memur da tavzif etmiştir. Tabii diğer teşkilât ta çalışıyor.

Bu kanunun tatbiki yüzünden bazı maddelerde ve bilhassa manufatura, ayakkabı, hazır elbise vesair eşyada fiyat tereffüü vardır. Tereffüün sebeplerinden biri de müşterinin ödenenleri pazarlıkta alış veriş etmediği itiyat etmiş olmasıdır. Mal alacak insanların uzun müddettenberi pazarlık almışa alışık oldukları için gördükleri etiketlere tamamen itimad edemiyorlar. Müşterinin bu temayüllü, tüccarın fazla kazanmak temayüllü ile karşılaşılıyor ve etiketler üzerine fazla fiyat yazılmasına sebep oluyor. Bizim yaptığımız tahkikata göre aldığımız netice budur. Şu halde etiketlere itimad edebilen müşteriler bu işde zarar görmektedir. Şimdide kadar alınan neticeye gelince: İstanbulda bu kanuna muhalif hareketleri sebebiyle 1028 zabıt varakası yapılmış ve 1028 kanuna muhalif vak'a kaydedilmiştir. Bunlardan 7140 lira para cezası alınmıştır. Bu suçu tekrar ettiklerinden dolayı dört mağaza kapatılmıştır. Ankara'da 910 vak'a tesbit edilmiş, 2597 lira para cezası alınmıştır. Ve tekrerrür suçle 50 dükkân kapatılmıştır.

İzmirde 688 vak'a tesbit edilmiştir. 599 e. etiket olmadı 73 i de pazarlık yapmak keyfiyetidir. Bunlardan 1998 lira 10 kuruş para cezası alınmıştır. 16 dükkân tekrerrür dolayısıyla kapatılmıştır.

Bendenizin bu mevzu üzerinde arzedeceğim malûmat bundan ibarettir. İşin diğer noktalarını Ticaret Vekili arkadaşım izah edecektir.

Bunu müteakib Ticaret Vekili Nazmi Topoçlu kürsüye gelmiş ve ezcümle demiştir ki:

Rana Tarhana büyük bir memnuniyetle ve teşekküllerini arz ederek, cevap vermiş gitab ediyorum. Zira bu kanun üzerinde artık vüzuha varılmak zamanı gelmiştir.

Bu kanun, üç büyük şehrimizde, Ankara, İstanbul ve İzmirde tatbik edilmiştir.

Bu üç şehirde, etiket koymak ve pazarlıksız satış yapmak mecburiyeti, bakkaliye, sebze ve meyvalar, etler ve içilen şeyler gibi her türlü gıda maddelerine, tuhafiyeye, manufatura ve giyim eşyasına, ayakkabılarına, ve 9527 numaralı kararnameyle yazılı sair maddelere tatbik edilmiştir.

Denebilir ki, kırtasiye, inşaat malzemesi, hırdavatçılık gibi bir kaç ticaret şubesi hariç olmak üzere, kanun, halkın ihtiyaçlarını tekabül eden maddelerin en büyük kısmı hakkında tatbikat görmeğetedir. Evasifan etiketlere yazılması da, tereyağı, sadeyağı, nebatî yağlar, etler, sular gibi bazı gıda maddelerine caridir.

Ticaret Vekili bundan sonra bu kanunun yedinci maddesi muvabince Belediyeler ve Ticaret Vekâleti tarafından nereelerde ve ne kadar memur tavzif edilmiş olduğunu anlatmış, neticede demiştir ki:

— Demek oluyor ki bu kanun bir çok memurları daimi surette meşgul edebilecek vüsate vazifeleri ihtiva ettiği halde, tekabül eden teşkilâta malik değildir. Biraz sonra vereceğim izahat ve varacağı neticeler bakımından, bu noktayı bilhassa işaret ederim.

Ticaret Vekili bundan sonra üç üne suale şu cevabı vermiştir:

— Arkadaşlar bu mevzuada müşkülâtımız memurların ihtisasına taallük eden hususlardan ileri gelmiyor. Bu işlerde piyasaya müteakib bir ihtisasa ihtiyac da hissedilmemektedir. Basit bir zabta memuru bilgi ve tecrübesi kâfidir. Maamafih vakâletimizin bu işlerde kullandığı memurların en iyi yetiştirmiş elemanlarımızdan olduklarını söyleyebilirim.

Bu kanunun tatbikatında, memurun rolü, bir zabta memuru rolüdür. Tayin edilmiş olan maddeler üzerine etiketler konmuş mudur, pazarlık yapıyor mu? İşte memurların bakacakları hususların başlıcaları bunlardır. Bunun için ise memurlar, dükkânları görmek, bazan bizzat müşteri gibi hareket ederek pazarlık vak'alarını yakalamak suretile hareket ederler.

Bu sebeble vesika veya kayıtlar üzerinde tetkik gibi işlere mahal bulunmamaktadır. Bu nevi tetkikler ancak fiyatları kontrol bakımından lüzumlu olur.

«Bu kanunun tatbiki yüzünden pahallik vücede geldiği doğru mudur? Doğru ise, önüne geçmek için ne gibi tedbirler alınmıştır?» sualine gelince:

Kanunun tatbiki yüzünden, umumi surette pahallik vücede geldiğini söyleyemeyiz. Hatta etiket vazı usulü, faydalı olmuş ve kanunun müsbet bir tarafını teşkil etmiştir.

Bununla beraber şurasını bilhassa kaydetmeliyim ki, pazarlığa taallük eden hükümlerin tatbikinde sedid ve daimi bir kontrol temin edilmediği takdirde, bu kanun, pahallik tevliidine veya daha doğrusu, pazarlık yapmayanlar için zararlı olmağa müsaidir. Bu nevi vak'alar olmamış değildir. Bunun sebebi şudur:

Pazarlıksız yani maktu fiatla satış usulünde, etiketlere yazılan fiatlar, mağazanın son ve kat'î fiatları olması icab eder. Bunun böyle olması tabii maktu fiatla satış usulünün bir itiyat halinde teassüs etmiş bulunmasına ve hiç olmazsa geniş ve devamlı bir kontrol ile pazarlığın imkânsız bir hale getirilmiş olmasına bağlıdır. Halbuki lüzumlu olduğu kadar geniş bir kontrol temin edilemeyen mahal ve zamanlarda etiketlere, fiatların bir pazarlık payı bırakılmak suretile yazıldığı görülmüştür. Binaenaleyh böyle bir mağazada, pazarlık yapmadan satın alınmış olan vatandaşın zarar gördüğünü kabul etmek lâzımdır. Bu hâdiseler münterid dahi olsalar, ehemmiyeti aşıkardır.

Buna karşı çare ve tedbir kontrolü genişletmek ve sıkılaştırmaktır. Vekâletimiz bu yola müraacaat etmiştir. Az evvel de arzettiğim gibi Vekâletimiz, ihracat kontrolörleri ni sık sık şehir dahilinde kontrolde sevk etmiş bunlar tasafundan bir çok zabıt varakaları tutulmuştur. Binaenaleyh ancak tam bir kontrol temin edilmez suretinde ki fiatlardaki pazarlık payı indirilebilir. Bundan da şu neticeyi çıkarıyorum:

Bu kanunun hayati, geniş, devamlı ve müstairane bir kontrolün icrası imkânlarına bağlıdır. Bu noktaya tekrar avdet edeceğim.

Ticaret Vekili bundan sonra diğer suale geçmiş, etiket usulünün faydalarını anlatmış ve demiştir ki:

Kanunun pazarlığı meneden hükümlerine gelince, burada vaziyet aynı değil dir. Bu üç şehirde pazarlıksız satış usulü yerleşmiş midir? Böyle bir neticenin, bu kadar kısa bir zamanda alınmış olması esas itibarile de mümkün değildir. Bunun için eski bir itiyadın yerine yeni bir itiyadın kaim olması zaruridir. Binaenaleyh, maktu fiatla, fakat hakikaten maktu fiatla satış yapan mağazalar gitmişçe gözetimle beraber, kanunun tatbik edildiği üç şehirde pazarlık yapılmadığını söyleyemeyeceğim.

İşte kanunun tatbikatında en büyük müşkülümüz buradadır. Şu sebeble ki, bir kanunun koyduğu memnuniyet hükümüne rağmen pazarlık yapıldığı, âdetlerin kuvvetini takdir ederek, muvakkaten kabul etmek suretile de yolumuzda devam etmek, başka bir mahzurun meydana çıktığını görüyoruz. Bu da, az evvel söylediğim gibi ya itiyad veya kanuna riayeti dolayısıyla pazarlık yapmayan kimselerin bazı mağazalarda veya kontrolün iyice tesir etmediği zamanlarda zarar görmesidir.

Buna mâni olmak ve kanundan bir netice almak için bir tek çare vardır, o da: Yalnız bu işlerle meşgul olacak kontrolörlerin mürekkeb oldukça geniş, bir teşkilât meydana getirmek suretile hemen her gün, bilâfasiha, almış satış işlerini kontrol altına bulundurmaktır.

Hülâsa bu iş, başlı başına bir kadroyu ısgal edecek vüs'at ve ehemmiyettedir. Binaenaleyh eğer bunu temin edemeysek, kanundan iyi neticeler almak şöyle duran zarar tevellüd edeceği kanaatine varıyoruz.

Teskilât meselesi kanunun hayatiyeti için birinci şart olmakla beraber tabii kattan şu iki noktayı da not ettik:

Pazarlık vak'aları üzerine, cezaî hükümlerin tatbiki maalesef gecikmektedir. Bazı yerlerde bilhassa İstanbulda belediye encümeni çok mahallüdür. Bu ise cezanın manevî tesirini izale ediyor.

Cezanın miktarı ise azdır. Binnetice bir mağaza için uzun fasılalarla bir defa yakalanmış olmakta hiç bir zarar görülmüyor. Müşteriyi münaşib tenzilat ile memnun etmek, bu küçük zarar zaman zaman ihtihama değmektedir.

Kanun bu iki bakımdan ıslaha muhtaktır. Maamafih eğer teşkilât meselesini aynı zamanda halledilmezse, yalnız bu nevi tadilat için huzurunuzda gelmekte büyük bir fayda görülmüyor.

Hülâsa teşkilât meselesi halledilmediği takdirde, varılacak netice ve yüksek Meclisimize arzedecek teklifin ne olabileceğini tahmin etmek, maruzatıma nazaran müşkül değildir. Diğer taraftan teşkilâtın fayda ve ehemmiyeti, bizi alacak neticenin mahiyetini de hesaba katmaktan müsta'zîn kılımyacaktır.

Bugün, mühterem arkadaşlarımızın sualine cevaben bir teklif getirmedim. Hükümetimiz, bugünün ahval ve şartları da hilinde lüzumlu görülen salâhiyetleri yakında yüksek Meclisimizden rica etmek tasavvurundadır. Bu salâhiyetler verildiği takdirde, fiatlar, ihtikâr, memleketin ijesinin temini mevzularını esaslı bir surette ele alınacaktır. Böylece pazarlıksız satış mevzuuna başka yollardan temas etmiş olacağız. O zaman daha geniş tedbirler ve imkânlarla müteakib olarak, daha evvelce karar verebileceğiz. Hatta istenilen takibat yapılacağı halde, da-

Son vaziyetin manası nedir, neticesi neye varabilir?

(Baştarafı 1 inci sayfada)

karmış veya çıkarmaktadır. Bu müthiş rakam yalnız 350 bin kişilik Fin ordusunu yenmek için ise pek fazladır.

Dün gece yarısına kadar Finlandiyada olup biten şeyler hakkında resmi rapor alınmamıştır. İki tarafın son teliğatı Pazartesi gününe aiddir. Bununla beraber Stokholm'den bildirildiğine göre Salı ve Çarşamba günleri Finlandiyanın şimal kısmında, Rovanyemi bölgesinde şiddetli muharebeler olmuş ve Rusların buradaki bir kolu Finlerin mukabil taarruzuna uğruyarak geri atılmıştır. Bu Rus kolunun maksadının Botni körfezinin şimaline doğru yürüyerek Finlandiyayı iki ye bölmek olduğu malûmdur.

Ruslar evvelâ Vipuri berzahındaki Mannerheim mevziine cepheden taarruz etmişler, fakat bunu iskat edemeyeceklerini anlayınca sağ yan gerisinde ve Vipurinin 40 kilometre cenubunda bulunan Björkö sahil kasabasını denizden debarkmanla zaptetmek ve bu suretle Mannerheim hattının muhafızlarını sağ geriden vurmak istemişlerdir. Bu hareketlerinde muvaffak olamayınca da Ladoga gölü üzerinden ve bu gölün şimalinde Mannerheim mevziinin sol yanına ve solu gerilerine taarruz arzusuna düştüler. Bugüne kadar Ladoganın batı ve batı cenub sahilleri tamamile Finlerin elinde bulunduğu gibi şimalde hareket eden Rus kolları gölün şimal sahilinde Rus - Fin hududundan yalnız 3 kilometre kadar içerde bulunan Pitkeranta mevkiini ele bildiler.

Ondan sonra Ruslar daha şimalde ve hududdan 35 kilometre kadar içeride Piyyeliserji istasyonunu almağa çalışmışlardır. Bu istasyon Vipuriden şimal ve şimal batı istikametinde Botni körfezinin nihayetine giden ve buradan İsveç'e giren demiryolunun üzerinde olduğu için tabiiatle ehemmiyetlidir.

Fakat Ruslar şimdiki daha şimalde Godva bölgesinden Finlandiyanın şimalinde Rovanyemi üzerine yürüyerek Botni körfezine varmak ve cenub Finlandiyayı şimal Finlandiyadan ayırmakla beraber İsveç ile olan demiryolu muvasalasını kesmek istiyorlar. Ruslar bu hareketlerinde muvaffak olurlarsa Finlandiyayı müşkül bir mevkie sokacakları aşıkardır.

Ancak şimali Finlandiyada mühim bir nüfus kesafeti olmadığı gibi Petsamodaki nikel madenleri müstesna mühim kuvvet kaynakları da yoktur. Finlandiyanın nüfus kesafeti, sanayi vesair kuvvet membarı hep cenubdadır. Bu sebeble Finlandiya şimali Finlandiyayı kaybetmekle mukavemet ve müdafaa kuvvetini kaybetmiş olmaz. Fakat onun İsveç ile demiryolu muvasalasını kesilir. Ve aynı zamanda cenubi Finlandiya cenub cihetinden denizden olduğu gibi cenub doğu, doğu ve şimal cihetlerinden de karadan tamamile fthata edilmiş bir vaziyete düşer. Bununla beraber Rusların Rovanyemi istikametinde büyük kuvvetler sevk etmeleri ve bu dedikimiz ihtiyacı tamamı yapmaları pek güçtür.

Çünkü bu muntakada yollar, kövler ve mevaddı iase ya pek seyrek veyahud da hiç yoktur. Rusların arkalarında da bir demiryolları bulunmamaktadır. Onun için bu muntakada büyük Rus kuvvetlerinin bulunduguna ihtimal vermiyoruz.

Bu bakımdan Finlerin geri atıkları anlaşılmalakta olan Rus kolu her halde haff bir akıncı koldan ibaret olsa gektirektir ve bu itibarla ne bu kolun Rovanyemiye ilerleyişi ve ne de onun geriye atılışı Rus - Fin harbinin cereyanı üzerinde henüz kat'î bir tesir yapacak bir hâdisedir.

Hıfzırhman Raşid

Ankara 13 (Hususî) — İlk Tedrisat Şube Müdürlerinden Hıfzırhman Raşid Mektepler Müzesi Müdürlüğüne tayin edilmiştir.

hi, başkaca bir karara varılması lâzım gelip gelmediğini sarih bir surette yüksek Meclise arz etmek imkânını bulacağız.

Mer'iyyette kaldığı müddette bu kanunun manevî kıymet ve itibarı, tabii kat ve halkın menfaatleri bakımından hususî bir ehemmiyet arz etmekte olduğu cihetle, bugünkü beyanatıma tam bir kat'î yeti vermemeğe lüzuma müsaade buyurmanız bilhassa rica ederim.

Sunu ilâve edeyim ki kısa bir zamanda nihâf karara varmak hükümetin de arzusuna tekabül etmektedir. Bu karara kadar, geçecek zaman zarfında dahi kanunun tatbikatını gevsetmemek ve bütün kadro imkânlarımızdan istifade etmek suretile, işaret etmiş olduğum mahzurların tevellüd etmemesine çalışacağız.

Maruzatım bundan ibarettir. Bu izahatı müteakib takrir sahibi Vekillerin beyanatlarıyla kanunun zayıf noktalarının tebarüz ettiğini, yeni lâyiha Meclise gelinceye kadar kanunun tatbikine devamdan da fayda memul olduğunun anlaşıldığını söyleyemem.

Ali Rana Tarhanın bu beyanattan sonra ruza nameye geçilmiştir. Meclis Cuma günü toplanacaktır.

Son Posta S P O R

Yugoslavya takımı dün Perayı 4 - 0 yendi

Maç çamur içinde çok sür'atle oynandı Yugoslavlar ilk devreyi 1 - 0 bitirdiler, ikinci devrede 3 gol attılar

Ankarada iki maç yaptıktan sonra şehrimize dönen Yugoslavya futbolcuları şehrimizdeki ilk karşılaşmalarını dün Taksim stadında Pera ile yaptılar. Maçın hafta içinde ve fena bir havada yapılmasına rağmen her iki tribün dolmuştu. (Haslat 500 liradır). Şazi Tezcanın idaresinde oynama başladı. Sahanın berbad bir halde çamurlu olması yüzünden top kontrolü müşkül oluyor ve maç beklenen heyecanı vermiyor. Yugoslavlar ilk anlarda Pera kalesini çok sıkıstırdılar ve bu arada bir de penaltı kaçırdılar. Müdafanın güzel oyunla Peralıları açılarak Yugoslavları hayli sıkıstırdılar. Sa forvedin kale önünde topa hakim olamaması ve Yugoslav defansının enerjik ve bazan çok sert oyunu karşısında sayı yapamadılar. Devrenin ortalarında Yugoslav sağı fevkalâde sıkı bir şütle ilk golü yaptı ve devre 1-0 Yugoslavların lehine neticelendi.

Peralıları ikinci devrede de ezilmeden oynadıkları halde üç bek, dört haf şekline oynayan Yugoslav hatlarını bir türlü delemediler. Bu devrede ferden kuyumetli oyuncuların mürekkab olan Yugoslav forvedi çok tehlikeli hücumlarla gollerin adedini arttırdılar. Santrfor Petroviç bütün müdafaa ve kaleciyi çalmakla geçerek ikinciyi, sol açık penaltıdan üçüncüyü ve sağ haf devrenin bitmesine

Dünkü maçta yaralanan Peralı bir oyuncu sahadan çıkarılmak üzere

pek az kala şayanı hayret bir şütle ikinci golü yaptı. Yugoslav takımının müdafası çok iyi, sağ haf güzel oynadı. Forvedde beynelmîlel sol açık ve santrforlarla, çok sıkı şütlele temayül eden sağ iç Rakar mükemmel oyuncu lardır.

Pera müdafası birinci devre iyi, ikinci devrede favullü ve bozuk oynadı. Hatları iyi idi. Forved ekseriya topu Yugoslav kalesine kadar götürmeğe muvaffak oldukları halde top kontrolsuzluğu yüzünden netice alamadı.

T. Özerengin

Boşanmalar niçin artıyor?

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Taksim Zambak sokak, A. N. Çetin diyor ki:

«Bu anketinizle de bir yaraya dokunmuş olunuz. Halk dilinde bir söz vardır: Açtırma kutuyu, söyletme kötüyü, derler... mademki kutuyu açtırmaya vesile oldunuz, kötüyü de dinleyiniz.»

İki kere ikinin dört ettiği gibi kat'î bir hakikatır ki, yuvayı daima kadın yıkıyor. Boşanmalara yüzde yüz kadın sebebiyet vermektedir. Bu iddiayı ulu orta yapmıyorum. Bizzat benim başımdan iki vak'a geçmiştir. Canım yandı için de bütün kadınları itham etmiyorum. Aynı şekilde birçoklarını da görüyor ve işitiyorum.

Ben iki defa evlendim. Birincisinde mazurdum. Fakat ikincisinde budalalık ettim. Bir defa tecrübe ettikten sonra bir ikinci defa evlenmek benim için hakikaten budalaca bir teşebbüs sayılırdı. Oldu bir kere...

Birinci karım, orta halli bir ailenin küçük kıızı idi. Bir ahab evinde gördüm, beğendim, tahşik ettim, namuslu, terbiyeli bir kıızı. Kendinden büyüğü olduğu için evvelâ ailesi vermek istemedi. Araya girenlerin hatırı kırılmadı, razı oldular. Uzatılmayalım evladık... evlenirken de müstakbel karımla uzun uzun konuşmak fırsatını elde etmişim. Ben tab'an sakin bir adamım; gürültüden, kalabalıktan hoşlanmam. İtiraf edeyim, biraz da mutaassıbm... bunları söylemişim. O da böyle bir adamdan hoşlanacağını söylemişti. Bir buçuk senemiz mes'ud geçti. Fakat bu müddette aşınca karım değişmişe başladı. Haftada bir defa sinemayı izlemiyor, baloları takip etmediğimiz için sızlanıyor, niçin çaylara giderek insan içine karışmadığımızı şikâyet ediyordu.

Maddî vaziyetimiz fazla açılmağa müsaid değildi. Bu imkân olsa dahi, ben balodan, çaydan hazzetmiyordum. Bu imalî sızlanışlar yavaş yavaş ısrara münkalib oldu. Gündüzleri, müsaadem olmadan, ahablarla sinemalara, çaylara dadandı. Aklıma bir çare geldi: Çocuğumuz olursa, belki onunla oyalanır, bunları unuttur, dedim. Fakat karım buna yanaşmadı: — Daha gecim, biraz rahat edelim, hayattan nasibimizi alalım, ondan sonra... diye itiraz etti.

Sevmediğim şeyleri yapmakta âdeta inad ediyordu. Çaylar ona sevmediğim seviyeyeceğim bir takım dostlar, ahablar kazandırıyor. Hissediyordum ki, bu yeni dostlar, ahablar, karımı benden çalıyorlardı. Men'e kalktım, isyan etti. Artık evin tadı tuzu kalmamıştı. Her akşam münakaşa ve kavga... eve dönmekten ürktüyordum. Rakıya alıştım. İspirto hid detimi hafifletiyor, beni biraz teskin ediyordu. Tabii böyle devam etmedi, hür bir hayata kavuşmak için karım beni bırakarak annessin evine kaçtı. Ayıldık; ne müşkülâta; bunu hiç sormayın!

Evlilik hayatına alışmışım. Cektiklerimi çabuk unuttum. Ahabların, akrabaların zoru da inzımadı etti. Dul bir kadını evlendim. Keşki evlenmez olay-

dim. Bu kadın da, pek yakından akrabam olan bir gençle bana ihanet etti. Vak'â bu ihaneti öğrenç sahallara kadar uzatmadı, yahud uzatmadı. Fakat platonik bir aşkı kabul etmişti. Ben ise buna tahammül edemedim. Gene mahkemeye düştük. Türlü ümidlerle kurduğum iki yuvam da yıkılmıştı. İkisinde de kabahat kadındaydı. Bunun için kadını bit-ham edenlere yerden göğe kadar hak veriyorum. Daima kadın kabahatlidir.»

Kadının kendini müdafaa edecek yüzü yoktur

Yeniköyden adresinin nesrini istemiyen (A. H.) inzaiile mektub yazan okuyucumuz diyor ki:

«Kadın daima kabahatlidir. Kapriyâlelerine daima mağlûbdur. Hep benim istediğim olsun der; gürültüvü, arzularının itirazı yapılmasını istediğinden çıkar, ailenin tadını, tuzunu kaçırır, yuvayı dar-madağlık eder, kaçır gider. Sonunda meydana getirdiği faciaların sebebinin bir dâünse, sebep bulamadığı için kendi kendinden utanır. Fakat daima hodbin olduğuna için, hiç bir zaman kendini kabahatli gösterecek sebepleri bulmaz.

Hergün çocuğule, çocuğule, saadetle yuvanın yuvaların katili kadındır. Hiç bir hâdisede kadının kendini müdafaa edecek yüzü yoktur.

Ben iki çocuğula karımdan ayrıldım. Bunun sebebi nedir, biliyor musunuz?

Kendisine daha yüksek hayat şartları temin edemiyordum! Herkesin varmış ta onun niçin yokmuş? Herkes Avrupa gidermiş te biz niçin gitmezmişiz? Gider misiniz, ağlar mısınız? Karım evle-

nirken, parada pu'da gözüm yok, iş ki birbirimizi anlayalım, demisti. Bishirbirimiz bir anladık ki sormayın! İki çocuğumun bırakıp, daha yüksek hayat şartları aramak için sonu meçul bir macera sevasına hatine çıkan karım, bütün kadınlar gibi haksızdır. Bu anketi açmakta çok işbet ettiniz, hiç olmazsa belki bazı kadınlar ibret almak ferasetinde bulunurlar.»

Okuyucularımızın cevaplarını neşre devam edeceğiz.

Nusret Safa Coşkun

Acik muhabere:

Bay Halim Kaplana: — Fikrinizi biraz daha vazih yazmaz mısınız mümkün değil midir?

Bergamadaki zelzeleinin tahribatı

İzmir 13 (A.A.) — Evvelki gün Bergamada vukubulan zelzele hakkında vilâyet gelen mütemmm malûmata göre Bergamanın Pınar köyünde bir ev tamamen yıkılmış, Nariha köyünde bir ev mamen çökmüştür. Nüfus ziyatı yoktur.

"Son Posta,"nın Hikâyesi

Koşun yangın var!

Çeviren: Falk Bercmen

Bugün çekine çekine size bir spor hikâyesi anlatacağım. Çekinecek ne var değil mi? Herkes bildiğini söyleyecek ve bilmediğini saklayacak olursa münakaşa, muhavere ve muhabere kelmelerinin mana ve mefhumlarına ortadan kalkar.

Bu hikâyem bir bisiklet yarışına aittir. Büyük yarışlardan değil ha, sadece taşra spor teşekküllerine mensub bisikletçiler arasında ufak bir müsabaka. Sezar Lantüsk, hedefe herkesten önce ulaşmak istiyordu. Bunu evvelâ harezretlî bir sporcu, saniyen de âşik olduğu için istiyordu.

Sezarın babası da ufak tefek, çift çocuk sahibi bir adamdı. Sezar, babası ve kardeşleriyle beraber bütün hafta ve gıftlıkte çalışır, icabında bel beller, bağlara bakar, şeftalileri toplar ve ancak Pazar günleri bisikletle şöyle bir istediği gibi keyif çatar. Anjelin evi ise biraz daha ötede idi. Bazan kır çiçekleri toplamağa çıkar, kız da yolda rast-gelir, bir iki lakırdı ederdi. Bu suretle aralarında aşk denilen nesne doğmuştu. Sezar, çok hem pek çok âşikti. Bu aşkın Anjelin'in kalbinde öyle kuvvetli bir kök salması istiyordu ki, vevla buna pek emin değildi. Bu yarış kazanırsa belki... şu Anjelinin şöyle bir baş kaldırışı yok muydu? Zaten Sezar'a söylemişti. Benim, varacağım adamdand gurur duymalıyım.

Yarışın bu hususiyeti de iştirak eden bisikletçilerde muhtelif meziyetler bulunmasını icab ettirmekte idi. Çünkü takib edecekleri yol inişli, çıkışlı dönemli bir şeydi; hem uzunca idi de. Hedefe birkaç kilometre yakınında bulunan Lantüsk yolu yarışa gidenlere biraz nefes alacak ve şanslarını deverecek kuvvet veriyordu.

Bir işaret! Yarışçılara yola düzülüyor. Her şeyin çatır çatır sıcaktan çatladığı bir Temmuz gününün öğleden sonrası idi. Bu küçük, mütevazı yarışçılar, tabii her biri bir aslanı andıran o meşhur yarışçılara benzemedikleri için gayret ve kuvvetlerini damla damla sarfedecekleri yerde daha ilk hamlede olanca kudretleriyle yola atılmışlardı. Yollar, karşılıklı dost, akrabalar, arkadaş; tanidik; tanımadık bir sürü insanlarla dolmuştu.

Sezar, pedallara sıkı sıkı yapışmış, bir sağa, bir sola çevrilerek baş düşmanı Vensan'ın gidişini göz önünde bulunduruyordu. Yokuş tırmanmakta bu rakib ondan usta idi. Onun için ondan on kilometrelik bir mesafe kazanmalı idi ki; yokuşu korkusuzca çilebilin!

Sıcaktan bayılma derecelerine gelmesine rağmen Sezar aldırmadı. Pedallara sıkı basarak var kuvvetle ileri atıldı.

Arkadaşlarını geride bıraktığını farkına varan dostları: «Görelim seni Sezar, haydi Sezar, gayret! Zafer senin!»

Kardeşim, Sen Atınaya geldikten sonra Hüseyin Gerçek'in burada ve bize komşu olduğunu öğrendiğin zaman işi sakaya dökersek: «Sakam, Liza, demiştin, yoksa Yorgi ile evlendin de Hüseyin Gerçekle mi eğleniyorsun?»

Bu sözüne o zaman cevap verememiştin. Senin sualine Hüseyin Gerçek Olimpiya kasabasında fillen cevap vermiş oldu. Bilmem, süphen hâlâ devam ediyor mu? Doğrusunu istersen genç kızığımızda bu adama karşı sen de, ben de alâkavar ki karışlaştığı kadınların üzerinde etne yarıyor. Haremden, türlü memleketlerden toplanmış en güzel kadınlar arasında sonsuz bir zevk ve haz âlemi içinde ömür sürmüş ve dudakları sarap kadehinde, eli genç ve güzel kadınların ellerinde kendisinden geçmiş bir halde can vermeye eskiden beri Türk pasasının torunu olan Hüseyin Gerçek, senelerce sarıyararak yaşamış; bütün hayatınca olduğu gibi ölmüşünden sonra da eserlerle şahîk fışad etmekte devam eden fışıliz edibi Oscar Wilde bir vâzısında mazisi olan kadınlardan ve istikbalî olan erkeklerden hoşlandığını söyler. Biz kadınlar zat hayatında mazi sahibi olan erkekleri entersen buluruz. Hüseyin Gerçek böylelerindenidir.

Tecrübesiz, toy, ilk aşkıyı yaşayan bir delikanlı ne kadar can çıkacak şekilde acemi ve iptidaidir! Bizim meşhur ro-

diye bağıra bağıra onu cesaretlendire yorlardı.

Evlerinin bulunduğu sırtın alt tarafında idi. Sanki oraya bakarsa daha ziyade kuvvet bulacakmış gibi içine bir his geldi ve başını evlerinin bulunduğu tarafa çevirdi. Dehşet! Yangın vardı; evleri yanıyordu. Bu kuru havalarda hergün çıkmasından korktukları yangın. Ne yapmalı idi? Bir saniye ayakları gevşer gibi oldu. Fakat hemen kuvvetini topladı. Onun gibi belki başkaları da yangını göreceklerdi. Maa-mafih önüne ilk çıkan insan kümesine bağırıldı:

— Hey Assaj'da yangın var. Sezarın sözlerinden bir kelime anlamıyarak onu teşçi etmekte berdevam idiler:

— Haydi aslan! Görelim seni! Yokuşun başına gelmişti. Orada toplanmış olanlara ellerile yangının yerini göstermeğe çalıştı. Ah, aptallar! Anlamıyorlardı; başlarını bile çevirmiyorlardı. Ne yapmalı idi? Zavallının kafası bu kadar çapraşık bir meseleyi nasıl halledecekti. Yarışı kaybederse Anjelin elden gidecekti. Devam etse baba ocağı yanacaktı. Başını arkaya çevirdi. Ötekiler başta rakibi olmak üzere yaklaşıyorlardı. Sırtta doğru baktı; ev yanıyordu. Herkes yarışla meşgul; kimsenin o tarafa bakmak aklına gelmiyordu. Yangının farkına varmazlarsa ne olacaktı. Bir sıkıntı, bir vicdan azabı yüreğini kemirmeğe başladı.

Ayakları kuvvetten kesilmişti. Yokusun başına gelince atladi, orada duranlara yaklaşıp haykırdı:

— Kosun, yangın var. Bizim ev yanıyor, gidin haber verin!

Fakat rakibi Vensan onu çoktan geçmişti.

Sezar en sonuncu gelmişti. Anjelin arkasını çevirmiş, yüzüne bile bakmıyordu. Ertesi gün Sezar vaziyeti ona anlatmağa çalışırken, kız büyük bir hiddetle ve hakaretle bağırdı:

— Yangın, yangın! Muvaffakiyetsizliğini ve beceriksizliğini üzerine yüklediğin yangın hemen söndürülmüştü. Herkesin pözü kör deşildi ya.

Hele o akşam babası:

— Yangını haber veren koca aptal sen misin? diye çıkıştı. Allah müsta-hakkını versin. Herşey yolunda gidiyordu. Bütün millet yarışta idi, kimse farkına varmıyacaktı bile. Aptal, salak! Geçen ay hava cıva için mi evi, bağına karşı sigorta ettirmiştim, sersem.

Bu sözler Sezarın cinlerini büsbütün basına toplamıştı. Ah, bu havat-Bazan iyilik yapayım derken böyle kem muamelelere de maruz kalırsın!

Doktor. I. Zati Öğet
Belediye karşısındaki muavenehane'nde öğleden sonra hastalarını kabul eder.

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

«Son Posta»nın yeni edebî romanı: 53

Asrımızın en esrarengiz meselesi

(Baştarafı 7 inci sayfada)

General Gayda için şu sözlere söylendi: — Bu adam hakiki milli bir kahraman idi. Çek milleti uğruna hayatını kaç defa tehlikelere attı. Ben talihten gaddar olamam. Mademki tehlikelerden talih onu kurtardı. Bu defa da talihi ben olayım!...

Bu suretle sabık milli kahraman ve sabık general bir yere çekilip sindi.

9 — Elim itirafları

Silki askeriden tarhi üzerinden on seneden fazla bir zaman geçti. Çekoslovakyanın mukadderatı tamamen değişti. Ortaya yeni bir Çek hükümeti çıktı, bu hükümetin rengi ne olursa olsun eski Çekoslovakya hükümeti değildi. Bu yeni rejimin henüz ilk günlerinden Gayda meselesi gene ortaya çıktı.

Çek matbuatı bu meseleyi gene kalemine doladı, General Rudolf Gayda meselesinin haini vatan olan Avusturya erkâm harbiye reisi albay Redl meselesine hiçbir suretle benzemediği, benze benzese Dreyfus meselesine benzediği ileri sürüldü; kısacası Çek matbuatı Gayda lehine lisan kullanmağa başladı.

Çek barosunun en güzide avukatlarından Y. V. Rada Prag adliye makamına müracaat ederek davanın yeniden rüyetini talep etti. Çok büyük ehemmiyeti haiz ifşaatta bulunacağını da ayrıca bildirdi.

Avukat Y. V. Radanın adliye makamına tevdi eylediği raporlardan birinin münderecatına göre Çekoslovakyanın sabık Belgrad sefirinin kardeşi bulunan Dr. Girsra Varclav geçenlerde Gaydayı ziyarete gitmiş ve ona şunları söylemiş:

« Ahvali hazırda dolayısıyla, mesleki sırdan kendimi muaf tutuyorum. Hangi sebebe binaen nisbeti askeriyenin katedildiğini, neden dolayı idama mahkûm edildiğini size söyleyeyim. Bunu kendime bir borç bilirim... Hakkınızda idam kararının verilmesine sebep olarak gösterilen şifreli telgraflar sahte idi. Bu telgraflar Çekoslovakya hariciye nezareti tarafından tertib edildi ve Moskova'ya gönderildi. Orada şifrelendi ve Praga'ya gönderildi. Mukabil casusluk teşkilâtının eline düşen telgraflar bunlardır. »

10 — Şayanı dikkat bir hücum
Eskiden Gaydanın mahremi esrari ve siyasi müşaviri olan ve sonradan Peledni List gazetesinin başmuharriri bulunan M. Srbrni mumaileyle hakkında verilmiş olan kararın refi ve beraeti için makaleler yazmağa başladı.

M. Srbrni makalelerinde, Gayda meselesi patlak verdiği vakit Çekoslovakya hariciye nezaretini işgal eylemekte olan sabık Reisiümhur Beneşin tevkifini talep etti.

M. Srbrninin iddialarına göre M. Beneş siyasi sebebler dolayısıyla General Gaydayı zararsız bir hale sokmak istiyordu. Beneş Gaydanın emrinde bulunmuş olan meşhur Çek lejyonlarının hâlâ Gaydaya sadık unsurlar olduklarından kuşku'lanıyordu.

Beneş general Gaydanın bir kıvam hazırlamakta olduğunu haber aldığından bu kıyama akim bırakılmak için

(Devamı 11 inci sayfada)

«Son Posta»nın tarihi tefrikanı: 82

BİN BİRDİREK BATAKHANESİ

Yazan: Reşad Ekrem

Asiler arasında

Dedi. Melek Ahmed ağa titredi. Padişah bunun farkına vardı, fakat ehemmiyet vermedi. Çünkü, o da bu emri uzun bir vicdan mücadelesinden sonra vermişti. Silâhtar da padişahın kulağına eğilerek:

— Padişahım Kara Ali kulum iki gün vardır görünmedi, yamağı Hammal Ali vardır...

Diye cevap verdi; Murad yüksek sesle: — O gitsin adamları ile!...

Dedi. Melek Ahmed Paşa, padişahın peştemalının eteğini öperek dışarı çıkarken Murad, bostancıbaşıya işaret etti:

— Cafer, beri gel!...

Dedi, ve onun da kulağına eğilerek şu emri verdi:

— Şimdi, tiz hassa kayıkhaneşine git. on beş oturak büyük valide kayığına in dirsinler. güzide bostancı neferleri ile Çekmeceye var... Musa Melek Çelebi ile Güllü Fatma hatun orada Küçükefendi yalısında yatarlar.. tiz onları al gel... Killarına hata gelirse kendini ve adamlarını yok bil!

— Ferman hükümarımın efendimindir..

— Haydi Allah yardımcın olsun... Adamlarına sipahlilik sana da eyalet ihsan ettim...

Murad kızlar ağası ile ak hadımlar ağasına döndü:

— Bre lala ağalar... Tiz soyunun, sizin ile de sohbet ve müsavere etmek isterim.. bre cabuk soyunun..

Dedi.

YAHYA EFENDİNİN GAZELİ

Dördüncü Muradın dev'et ve saltanatına karşı çıkan ihtilâlin ikinci gecesiydi.

Bir fırtına ve sağnak ile başlayan yağmur, Atmeydanındaki mahşeri andran kalabalığı kısmen dağıtmıştı. Fakat, meselelerle ka'abalık kafileler halinde şehir sokaklarında kol dolayan, köşe başlarında, dörtlük ağzlarında ve meydanlarda nöbet bekleyen ihtilâlciler, bu fırsatı gamnemet bilen baldırcıplıklar, hırsızlar, serseriler, sabaha kadar yağmur altında, uyuyamamışlardı.

Pavitahta gelince, bütün evler zifiri karanlıktı. Devlet ricalinin saraylarında, usaklar, köleler, bahçevan, ırgad, arabacı, kavıkcı, seyis vesaire eli silâh tutan bütün erkekler efendileri tarafından silâhlendirilmiş bir hücum ihtimaline karşı müdafaa tertibatı almıştı. Fakat, bu müselleh adamların da sadakatleri şüpheliydi. Belki, disardan bir hücum olur olmaz, konak ve sarayları ilk yağma edecek olanlar da bunlar olacaktı.

Büyükce sokaklardan, beş on dakikada bir mesalelerle, elliser, yüzser, hatta bazan bes yüzser kisilik kafileler, birbiri arkasından geçiyor, vahşi, korkunç nâralar yükseliyordu:

— Venicere olan Atmeydanına gelsin!..

— Sinahi olan Atmeydanına gelsin!..

— Müs'üman olan Atmeydanına gelsin!..

— Davamaz ser'idir, şeriat istiyen Atmeydanına gelsin!..

— Feir pazarını yağmava gideriz!..

— Vâ dileğimizi yaparlar, ya biz işimizi biliriz!..

— Bre astü'müz astüktür!..

— Bre kestiğimiz kestiktir!..

geciriyorum. Bununla beraber istediğimize inanıp istediğimize inanmamakta veya sözlerimin hiç birine inanmamakta elbette serbestsiniz.

Bu ilk ve belki de son olan mektubu size yazmaktan maksadım memleketinizde bulunduğum ve komşuluğunuzdan istifade ettiğim müddet içinde aile hayatınıza aid farkına vardığım bir vaziyet münasebeti'le bildiklerimi söylemektir.

Siz karınız kışkırtıyorsunuz; hem de benden kışkırtıyorsunuz.

Bilirsiniz ki bazı erkekler, evlendikten sonra da çapkınlık yapmağa devam ederler; içlerinde yabancısı kadınlarla devamlı münasebetlere girenleri bile vardır; fakat böyle'leri bile, kendileri her suretle haricetle eğ'eniç dururken, karıların tam bir sadakatle eve bağlanıp kalmasını isterler. Galiba siz de bunlardansınız.

Bazı kadınlar vardır, kocalarını idare etmek, avuçlarının içine alıp çevirmek, türlü taktiklerle onlara istediklerini yaptırmak fikrindedirler. Madam Dimitriyevna, bu kudrette bir şahsiyete sahip olmadıği halde size karşı böyle bir program takib etmek istedi. Sizi kışkırtmamak için beni icad etti. Karımın elden gitmekte olduğunu görüp ona iki elle sarılacağımızı sanıyordu. Halbuki benim anladığıma göre siz inadçı ve fırsat arayan erkeklerdensiniz. Karımın taktiğine taktikle mukabele ettiniz. Onunki sadece sözden ve hülyadan ibaretti, sizinki zannederim fiili bir vaziyet oldu.

(Arkası var)

CEYLÂN AVI

Yazan: Refik Ahmed Sevengil

caydım, Rita gibi adı bir kadınla münasebete giren adam ondan daha yüksek değildir, biz onu anlayamamışız, bu adamdand nefret ediyorum vesaire...

Hüseyin Gerçek'ten Yorgi Dimitriyadise mektub

Atınadan ayrılırken size veda etmek ve orada bulunduğum müddetçe gösterdiğiniz samimi veya gayri samimi dostluk ve nezakete karşı teşekkürlerimi bildirmek imkânlarını bulamadığım için özür dilerim. Sizi gelip görememişim sade seyahatimin aceleyle gelmesinden dolayı değildir; sizi görmek istememişim de bunda tesiri oldu.

Bu sözleri durup dururken size hakaret etmek gibi bir maksadla yazmıyorum. Hatırlanıza asla böyle bir şey gelmesin. Bâlikâs sözlerimde samimi olduğuma inanmanız için bütün düşüncelerimi olduğu gibi, teklifsiz, merasimsiz, kâğıda

Memleket Haberleri

Gemlik her yıl biraz daha inkişaf ediyor

Zengin bir tarihi olan Marmaranın bu güzel şehri bir endüstri merkezi haline gelmeye başladı

Gemliğin güzel görünüşü

Gemlik (Hususî) — Gemlik, Bursa vilâyetine bağlı, Marmarada İzmit körfezinin teşkil ettiği geniş burunun dönemeğinde başlayan deniz girintisinin, karaya doğru kavis yaptığı noktada kurulmuş, 2500 evli şirin bir şehirdir. Çok eski devirlerde kurulmuş olan, bu şehrin Romalılar zamanında İznik payitahtının ehemmiyetli bir iskelesi olduğu anlaşılmaktadır. Gemliğin M. E. (5500) yılında tesis edildiği anlaşılmaktadır. Kuyudatı tarihiyeye nazaran, Türkler İznik hükümet merkezi olmak üzere, Bursa, Mudanya, Gemlikte büyük bir medeniyet tesis etmişlerdir. Bu şehirlerin şekli tesisi şu şekilde hikâye edilmektedir:

« Nuh tufanını takiben, Nuhun evlâdlarından, Türk ve oğlu Tüten ve gene Yafes oğullarından Yavan Adalar denizi sahillerinde yerleşmişler, şimdiki İznikten Mudanya sahillerine kadar imtidat eden araziye Oskanya adını vermişlerdi.»

Böylece tarihî rivayetler bu şehirlerin Türkler tarafından çok kadim çağlarda tesis edildiğini ifade etmektedir. Gemlik, Marmara sahillerinde, mevkinin hususiyeti bilhassa emin bir limana çekilmiş olması itibarıyla eski devirlerin deniz vasıtalarına, daimî bir mahassungâh olmuştur. Hatta bir rivayete göre, İstanbulu zapt için gelen Abbasi devletinin donanmaları, bir suikast felâketi neticesinde hep birden tahribe uğramış, felâketten kurtulabilen gemiler Gemlik körfezinde uzun müddet kalmışlardır.

Bugün de olduğu gibi Gemlik en eski devirlerdenberi, mühim ticaret merkezlerinden biridir. Hâlen, İstanbul, Bursa, Yalova gibi ehemmiyetli istihlak mevkilerine ve bu vilâyet ve kazalarla mevcut olan muvasala vasıtala-

rinin denizden ve karadan müsaid şekilde çokluğu, buranın ticarî önemini hergün bir kat daha arttırmaktadır.

Esasen tabiatın, verimli bir toprağına malik bulunan bu yurd parçasında asırlardanberi, zeytincilik, bağcılık, kozacılık, meyvacılığın her nevine elverişli ve muhitin enînar, emsali sebze yetiştirmekteki maharetleriyle ziraat bir mıntaka teşkil eden Gemlik, aynı zamanda, zeytinyağı, pirinç, sabun, fabrikalarile de küçük mikyasta bir endüstri şehri manzarasını arz etmektedir. Son yıllarda bu sanayi servet kaynaklarına katılan, Sunğipek fabrikasının faaliyete geçmesi şehrin, civarındaki köylerle beraber, iktisadî ve ictimai hayat durumu üzerinde ciddi dikkate şayan değişiklik ve tekâmüle vesile olmuştur.

İnsafla tetkik edildiği zaman yurdun her köşesinde müşahede edilen, tekâmülün Gemliğe düşen büyük payına mütenasiben çalışan C. H. P. ve belediye teşkilâtı, buradaki kültür işlerini ön plâna alarak, evveleminde geçen yıl burada bir orta mekteb açtırma muvaffak olmuşlardır. Belediye, iskele mevdanına büyük bir park, şehrin su yollarile beraber 125 tonluk iki yeni su deposu inşa ettirerek Kestanelik memba suyunu bu depolarda idhar ve şehre isale ettirmiştir. Bunlardan başka, fiat ve sıhhi bakımdan satılacak pazar eşyasını kontrol etmek üzere eski pazar yerinde de bir hâl yapılması tekarrür etmiştir. Burada orta mekteb, Sunğipek fabrikası, sair teşekküllerin vücuda getirdiği kalabalık ve münevver bir gençlik külesi vardır. Kaymakam Zeki Işık'ın yakın alakasile, mütesanid bir birlik teşkil eden bu kütle Gemliğin kültürel kalkınması üzerinde müessir bir rol oynamaktadır.

Niğdede tüyler ürpertici bir cinayet

Bir adam et satirile karısının başını kopardı, sonra kesik başı eline alıp ağlamaya başladı

Niğde (Hususî) — Birkaç gün evvel burada Sirali mahallesinde korkunç bir cinayet işlenmiştir, bir kısıncık adam karısının başını satirle koparmıştır. Hâdiseye şöyle olmuştur:

Bu mahallede Emin Çelik isiminde bir adamla karısı Halide oturmaktadır. Halidenin de biri iki buçuk yaşında, diğeri memede iki yavrusu vardır. Emin Çelik çok güzel, genç ve biraz da hoppa olan karısını çilgincasına sevmekte ve deli gibi kuskanmaktadır.

Halide geçen Perşembe günü yemek pişirmek üzere mutfağa inmiş, biraz sonra da kocası onu takip etmiştir. Karısını pencere önünde şarkı söyler bir halde gören Emin birdenbire bir buhrana kapılmış, raftan et satirini kaparak üzerine saldırmış, bir vuruşta zavalının başını gövdesinden ayırmıştır.

Karısının başının bir tarafa, vücudünün bir tarafa yığıldığını gören Emin şaşkına dönmüş, akli müvazenesi büsbütün kaybolmuş, karısının başını eline alarak:

— Ah Halidem, vah Halidem! diye ağlamaya, hicürümeye, acayib sesler çıkarmaya başlamıştır.

Vak'adan haberdar olan polisler geldiği zaman Emin'i, karısının kesik başını göğsüne bastırılmış bir hâlde, korku ve dehşet içinde bulmuşlardır.

Adana Halkevinde mektebilere sinema

Adana (Hususî) — Adana Halkevinde haftanın iki günü orta tedarikat talebelerine sinema gösterilmektedir. Halkevi talebeye göstermek üzere bir çok tedarik ve terbiyevî filmler sipariş etmiştir.

Bartında İnönü günü

Bartın — Milli Şefimiz İsmet İnönü'nün buraya şeref verdikleri günün yıldönümü dün akşam Halkevinde yapılan büyük bir toplantıda içten tezahüratla kutlanmıştır. Bu güzel gün münasebetile Bartın dün baştanbaşa bayraklarla süslenmiş bulunuyordu.

Sivasda Namık Kemal günü

Sivas (Hususî) — Büyük vatanperver ve şair Namık Kemal'in ölüm yıldönümü şehrimiz orta okulu «Güzel sanatları sevme ve yayma kurumu» tarafından hazırlanan bir programla kutlanmıştır.

Mizah : Yeni mevsimler

(Baştarafı 6 ncı sayfa)

— Camm teyze, dedi, kolsuz elbiseler var ya, onların adı tuvalet.

— Peki orada kolsuz elbise mi yersiniz. Nihayet anladım. Tiyatro dediği şey, bizim merhum zamanında gördüğümüz Abdi efendinin oyunu gibi bir şeymiş. Oraya giderlermiş. Abdi efendinin oyununun da günün birinde mevsim adı olacağı hiç aklıma ge. mezdi.

Çay mevsimini de Asmaaltlıların öğlünden öğrendim. Bir akşam ikindiye doğru evlerine gitmişim. Asmaaltlıların hanımın eskiden tanırım, kendi halinde kadıncığızdi, o da; mevlâsını aldı ya. kızlarile aşık atıyor. Başında kotoz bir şapka, arkasında mantinato, ayağında na. in ayağı yüksekliğinde ökçeli iskar. pinler. Lafı uzatmıyayım. Gittiğim gün onların yirmi yaşındaki oğulları arkasına siyah bir ceket, ayağına çizgili bir pantolon giymişti. Yanına geldi, öptürmek için uzattığım elimi kokot eli sıkarak sıkıttı:

— Maşallah evlâdım, dedim, artık büyüdüün.. şimdi mahalle kahvesine mi çıkıyorsun.

— Şimdi çay mevsimi Nimet teyze! Dedi. Çay mevsimi de neydi, merak bu ya sordum:

— Oğlum çay mevsimi, dediğin de nasıl mevsimdir ki! Yağmurlu mu geçer, fırtınalı mıdır? Yoksa gün güneşli mi?

— Nimet teyze sen de bir şey bilmiyorsun, çay mevsiminde, çaylara gidilir, çay almır.

— A ayo! oğlum, sülük alınacak mevsimi filân bilirim amma, çay alınacak mevsim de hiç işitmedim. Çay her zaman her köşe başındaki bakkalda bulunur.

— Bu öyle çay değil, danslı çay.

Gene anlamamıştım: melisei çay, naneli çay, limonlu çay olurdu amma, danslı çay nasıl oluyordu.

— Dur hele, dedim, şu danslı çay nasıl olur, anlat bana.

Anlattı; meğer genç erkekler, genç kızlar evlere gider. er. Birlikte otururlar, oynasrlarmış.

— Pekâlâ, dedim. Bunları anlamadım amma, hele sen şu danslı çayı tarif et te ben de evde pişireyim.

O da Naciye hanımın kızı gibi yüzüme karşı bir kahkaha koyuvermesin mi?

— Oğlum bunda gülünecek ne var? Bilmemek ayıp değil, öğrenmemek ayıp. Ben de genç kızken imambayıldı pişirmesini bilmezdim. Bilende sordum, öğrendim. Bunu da soruyorum.

Öğretti. Meğer danslı çay dediği, evlerde toplanmaların adı imiş, yoksa çay içtikleri filân pek nadirmiş. Çok ke. re bu çaylarda çay verilmezmiş bile.

Balo mevsimi de bizim evdeki kızlara derd olur. Bu aylara yakın:

— Balo mevsimi geliyor!

Diye bir hazırlıktır başlar. Kimi saçını keser, kimi saçını uzatır, kimi sarıya kimi kırmızıya boyanır. Geceleri yatar. ken yüz erine çeşid çeşid yağlar sürer. ler, gündüzleri evde iken başlarına tenekeler takarlar. Ne o balo mevsimi geliyormuş. Doğrusu mevsim geliyor, diye yüz yağlamaya, saç kısaltıp uzatmaya, başa tenekeler takmaya hiç aklım ermez. Balo mevsimi de öteki düttürü mevsimler neviden bir mevsim olacağını anlamıştım. Anlamıştım amma, künhünü merak etmişim. Sormadım da, ne olduğu meydana çıkacaktı. Günlerce sabrettim. Günün birinde, büyük kız:

— Bu gece balo var!

Dedi. Hah anlamıştım. Balo mevsimi dedikleri o gece başlıyordu. Ne olduğunu da anladım. Kızlar akşama kadar odalarından çıkmadılar. Ben de akşama kadar hiçbir yere gitmedim, oturdum. Ezan oldu, odalarındalar, yatı oldu odalarındalar. Uykum gelmek üzere idi. Bir de ne göreyim. Bizim kızlar, yapmış, yakıştırmış, takmış, takıştırmış, iki dirhem bir çekirdek ortaya çıkmasını mı? Bizim damad da yakası yamalı siyah elbiselerini giymiş o da beraber:

— Nereye böyle?

Dedim. Damad cevab verdi:

— Balo mevsimi teyze!

Onu evvelden de duymuştuk, ses çıkarmadım.

— Pekâlâ!

Dedim. Onlar merdivenden indiler, ben de hiç ses etmeden, kendimi göstermeden peşlerinden indim, sokağa çıktılar, ben de çıktım. Bir otomofille bindiler. Keseme baktım, bir lira vardı. Yetişirdi. Ben de bir otomofille kuruldum. Onların otomofili gitti. Benim otomofil gitti. On-

larınki durdu. Ben şüfere:

— Dur!

Dedim, benimki de durdu. Onlar otel gibi, lokanta gibi bir yerin kapısından girdiler. Ben de kapıya gittim, girecektim. Hacıvad kılık bir herif:

— Davette ye!

Dedi.

— Tabii, dedim, nereye davet edilirsem, doya doya yerim, sen önümden çekil de gireyim.

Gene aynı sözü tekrarladı:

— Davette ye!

— E artık fazla geldin. Davette isterim, yerim, isterim, pehrizim, der; elimi hiçbir yemeğe sürmem. Sen çekil şuradan.

— Mademki davette yenez yok giremezsiniz madam.

Demesin mi? Madam anasıdır onun, şemsiyemi kaldırıncı kafasına vurdum, vurdum amma bu yüzden de başıma neler geldi. Polislerin beni yakaladıklarına, zorla oradan uzaklaştırdıklarına, bir yana bırakalım, en fenası balonun, balo mevsiminin ne olduğunu öğrenemedim.

İsmet Hulûsi

Alman - Rumen iktisadî müzakerelerinin esasî ve içyüzü nedir?

(Baştarafı 5 inci sayfa)

da, Çekoslovak ve Fransız firmaları daha müsaid tekliflerde bulunmuşlardır. Bununla beraber Alman-Rumen ticaret odası bu sahada faaliyet göstermekten geri kalmadı. Rumen Harbiye Nezaretine buna benzer bir sıra diğer tekliflerde bulundu.

Almanya bilhassa kendi tayyarelerini Rumen ordusuna kabul ettirmek için büyük bir enerji sarfetti. Bunun neticesi olarak Rumen ordusunda kullanılmakta olan talim ve tecrübe tayyarelerinin bir kısmı Almanyadan alındı. Diğer taraftan Romanyadaki «S. F. T.» tayyare fabrikası da, Alman makinelere ile Alman tekniği ile kuruldu.

Rumen-Alman ekonomik münasebatında Almanların kazandığı en mühim zafer, Romanyanın en büyük ve en mühim metalürji müessesesini teşkil eden «R. jinina» fabrikalarının bütün siparişlerini Almanyaya vermelerindedir. «R. jinina fabrikaları, Rumen harb sanayinin temel direği sayılmaktadır. Birkaç sene önce Romanyanın haricinden 220 traktör alması bahis mevzuu olduğu sıralarda, müsabakaya iştirak eden müteaddid Amerikan, İsvçe, İtalyan firmaları arasında, neticeyi kazanan bir Alman firması oldu.

Bütün bu saydığımız vak'aları nazarı itibara aldığımız takdirde, Almanyanın, Romanyanın ekonomik hayatında birinci plânda bir rol oynadığını kabul etmek mecburiyetindeyiz. Çekoslovakyanın Almanlar tarafından işgalini müteakib, Almanların Romanya üzerine deki tazyiki büsbütün arttı. O sıralarda Almanya, Kendisi için fevkalâde müsaid şartlar taşıyan bir ticaret mukavelesini Romanyaya, adeta zorla kabul ettirdi. Hatta öyle bir an geldi ki herkes Alman ordularının Macaristan üzerinden Romanyaya yürüyeceklerini bile zannetti. Bu vaziyet, Lehistanın Almanlar tarafından işgaline kadar devam etti. İngilizlerin Rumenlere garantî vermeleri üzerine, birçok İngiliz ve Fransız firmaları da harekete geçti. İşte şimdi bunun neticesi olarak Romanya, Almanların yeni bir ticaret mukavelesi akdetmek için ileri sürdüğü şartları reddetmek kuvvetini kendinde görmeye başladı.

Velhasıl: Almanya, eski müsaid vaziyetin devamını, Romanya ise, tahassül eden yeni imkânlardan istifade ederek, kendisi ile Almanya arasında mevcut olan nisbetsiz ve zararlı anlaşmalarından kurtulmağı istiyor.

Karadeniz ve Ege denizinde fırtına başladı

Karadeniz ve Ege denizinden mıntaka liman reisiğine dün gelen bir telgraf ta bu denizlerde müthiş bir fırtınanın başlamış olduğu bildirilmiştir.

Mıntaka liman reisiği keyfiyetten bütün vapur acentalarını haberdar etmiştir.

Tasarrufa riayetin ilk şartı bir gelir sahibi olmaktır. Geliriz ev hesabız evdir.

TRAKYADA KOYUNCULUĞUN İNKİŞAFI

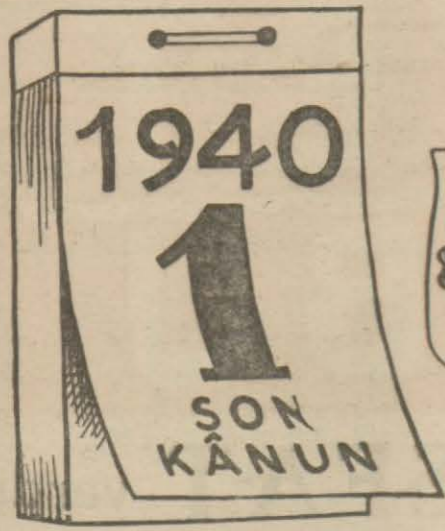

Çorlu, (Hususî) — İstanbul piyasasında büyük bir rağbet gören ve meşhur olan peynirleri, yün ve elyafındaki elastikiyet itibarıyla de makbul olan Trakya koyun ve koyunculuğu daima inkişaf yolundadır.

Yer yer yükselen ve fennî tesisatla da mücehhez

peynirhanelerin sayısının arttığı da görülmektedir.

Son zamanlarda Ziraat Bankasının yardımı ile yüzleri gülen sürü sahipleri derin bir memnuniyet içindedir. Resim mandıra önünde bir kıvrık sürüsünü çobanile göstermektedir.

60.000
Lira

10
Lira

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

9 - Birincikanun - 1939 Vaziyeti

AKTİF

PASİF

Kasa :	Lira	Lira	Sermaye :	Lira	Lira
Altın: Safi kilogram 15.500.30z	21.802.414,34		İhtiyat Akçesi :		15.000.000,—
BANKNOT	20.572.923,—		Adl ve fevkalâde	4.217.134,25	
UFALIK	1.629.712,36	44.005.049,70	Hususi	6.000.000,—	10.217.134,25
Hariçteki Muhabirler :			Tedavüldeki Banknotlar :		
Altın: Safi kilogram 678.III	953.316,81		Deruhde edilen evrakı nakdiye	158.748.563,—	
Türk İhrası	617.415,09	1.571.231,90	Kanunun 6 - 8 inci maddeleri	17.307.666,—	
Hariçteki Muhabirler :			ne tevfihan hazine tarafından		
Altın: Safi kilogram 9.999.743	14.065.442,21		vâki tediyat		
Altına tahvil kabil serbest			Deruhde edilen evrakı nakdiye	141.440.897,—	
dövizler	51.016,55		bakiyesi		
Diğer dövizler ve Borçlu kliring			Karşılığı tamamen altın olarak	17.000.000,—	
bakiyeleri	9.769.456,14	23.865.914,90	ilâveten tedavüle vazeden		
Hazine Tahvilleri :			Reeskont mukabil ilâveten teda.	139.000.000,—	297.440.897,—
Deruhde edilen evrakı nakdiye			vazed.		
karşılığı	158.748.563,—		Türk Lirası Mevduatı :		33.807.287,73
Kanunun 6 - 8 inci maddele-			Döviz taahhüdatı :		
rine tevfihan hazine tarafından			Altına tahvil kabil dövizler	2.570,29	
vâki tediyat	17.307.666,—	141.440.897,—	Diğer dövizler ve alacaklı kliring		
Senedat Cüzdanı			bakiyeleri	46.053.379,05	46.056.949,34
İCARİ SENEDAT	208.604.418,85	208.604.418,85	Muhtelif :		110.625.033,24
Esham ve Tahvilât Cüzdanı :					
(Deruhde edilen evrakı nak-					
A - (diğerin karşılığı Esham ve	50.528.564,97	53.089.761,50			
Tahvilât (itibari kıymetle)					
B - Serbest esham ve tahvilât	7.561.196,53				
Avanslar :					
Hazineye kısa vadeli avans	4.836.000,—				
Altın ve Döviz üzerine	14.017,56	12.658.739,56			
Tahvilât üzerine	7.808.722,—				
Hissedarlar :					
Muhtelif :					
		4.500.000,—			
		18.420.268,15			
		513.176.281,56			
	Yekûn			Yekûn	513.176.281,56

1 Temmuz 1938 tarihinden itibaren: İskonto haddi % 4 Altın üzerine % 3

İstanbul Belediyesi İlanları

Şehrin muhtelif yerlerine konulacak 47 adet Beynelmile İşaret levhalarının imal ve tahlil için eksiltmeye konulmuştur. Tahmin bedeli 1644 lira ve ilk teminat 123 lira 30 kuruştur. İhale 18/12/939 Pazartesi günü saat 14 de Daimi Encümende yapılacaktır. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. Taliblerin 939 y. lina aid İlan Odası vesikası ile ihaleden «8» gün evvel Fen İşleri Müdürlüğüne müracaatla alacakları fenni ehliyet vesikaları ilk teminat makbuz veya mektubla- rla ihale günü muayyen saatte Daimi Encümende bulunmaları. (10006)

İk teminat	Muhammen	Bedeli	Tanım
51,33	691,00	Balat atölyesinde bulunan 133 adet hurda dış ve 26 adet iç lâstik satış.	
13,28	177,00	Aksaray yangın yerinde 45 inci ada 59 metre murabbaî arsanın satışı.	
61,58	821,00	Kadıköy Caferpaşa mahallesi Muvakkithane caddesinde 3 numaralı dükkanın kiraya verilmesi.	
2,70	36,00	Üsküdar Tenbelhaci Mehmed mahallesinde Demirel sokağında 1 numaralı arsanın satışı.	
36,00	480,00	Taksim eski topçu kışlası altında 16 numaralı garajın kiraya verilmesi.	

İk teminat miktarlarıyla tahmin bedelleri yukarıda yazılı işler ayrı ayrı açık arttırılacaktır. İhale 20/12/939 Çarşamba günü saat 14 de Daimi Encümende yapılacaktır. Şartnameler Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektublarıyla ihale günü muayyen saatte Daimi Encümende bulunmaları. (10065)

Teminat	Muhammen	Tanım
26,25	350	Cerrahpaşa 45 ci ilk okul binası yanında 1/5 No. lu evlerin enkaz satışı.
45,	600	Taksim Cumhuriyet caddesi kışla içinde 22 No. lu büyük bir salon ve bir ufak odanın kiraya verilmesi.

İk teminat miktarlarıyla tahmin bedelleri yukarıda yazılı işler ayrı ayrı açık arttırılacaktır. İhale 25/12/939 Pazartesi günü saat 14 de Daimi Encümende yapılacaktır. Şartnameler Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektublarıyla ihale günü muayyen saatte Daimi Encümende bulunmaları. (10200)

İstanbul Defterdarlığından:

Araoğduköyünde Birinci caddede 15 numaralı ve 300 lira muhammen senelik icarlı mülk mahallî kiraya verilme üzere açık arttırmaya konulmuştur. Arttırma: 21/12/939 Perşembe günü saat on dörtte Milli Emlak Müdürlüğünde müteselsil komisyonla yapılacaktır. İsteklilerin 22,5 lira muvakkat teminatla muayyen gün ve saatte komisyonla müracaatları. (10078)

Ankara borsası

Açılış - Kapanış fiatları 13 - 12 - 939

ÇEKLER

	Açılış	ve Kapanış
Lordra	5.7375	
New York	130.36	
Paris	2.9078	
Milano	6.7575	
Cenevre	29.30	
Amsterdam	69.25	
Berlin		
Brüksel	21.4425	
Atina	0.97	
Sofya	1.6025	
Prag	—	
Madrid	13.605	
Varşova	—	
Budapeşte	23.8075	
Bükreş	0.97	
Belgrad	3.175	
Yokohama	81.34	
Stokholm	31.0825	
Moskova	—	

Nöbetçi eczaneler

Bu gece nöbetçi olan eczaneler şunlardır:

İstanbul cihetindekiler:
Alemdarda: (Abdülkadir), Aksarayda: (Şeref), Eminönünde: (Necati Ahmed), Şehzadebaşında: (İ. Hakkı), Beyazıdda: (Cemil), Fatihde: (Vital), Bakırköyünde: (Merkez), Eyübdede: (Etübsultan).

Beyoğlu cihetindekiler:
İstiklal caddesinde: (Kanzuk), Yüksekaldırında: (Vingopulo), Kurtuluşta: (Parunakyan), Şişli'de: (Halk), Galatada: (İsmet), Fındıklı'da: (Mustafa Nail), Beşiktaşta: (Vidin).

Boğaziçi, Kadıköy, Adalar'dakiler:
Kadıköyünde: (Büyük, Yeideğirmen), Üsküdar'da: (İmrabör), Sarıyerde: (Nuri), Adalarda: (Şinasi Rıza).

NEVROZİN

BAŞ, DiŞ, NEZLE, GRİP,
ROMATİZMA Soğuk algınlığı

ve bütün ağrıların aernâ keser. Lazumunda günde 3 kase alınabilir.

İk dolu kumbarayı bankaya götürürken duyduğunuz sevinç ilk mahsulü taşıyan kişiye duyduğunuz sevinçten çok daha tatlıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası para biriktirenlere her yıl kur'a ile 28.800 lira ikramiye veriyor.

Para biriktiren zengin olabilirsiniz.

Keşideler 1 Eylül, 1 Birincikanun, 1 Mart, 1 Haziran tarihlerindedir.

İkramiyelerin listesi:

4 tane 1,000 Lira

4 » 500 »

4 » 250 »

40 » 100 »

100 » 50 »

120 » 40 »

160 » 20 »

Kur'a ancak 50 lira biriktirmiş olanlar girebilir. Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenler ikramiyelerini % 20 fazlasıyla alırlar.

Türkiye Cumhuriyeti

ZİRAAT BANKASI

Asımızın en esrarengiz meselesi

(Baştafı 9 uncu sayfada)

lunan dostlarından birine büyük ehemmiyeti haiz bazı vesak gönderdi. Bu vesaike göre Gayda hakkında vaktile ikame edilmiş olan davanın arzusu hilâfına yapılmıştır.

Bundan maada, Gaydanın idama mahkûmiyetinin esasını teşkil eden dört telgrafın sahte olabileceğini düşünen Beneş, Reiscümhur bulunduğu halde davanın yeniden rüyet edilmesi için icab eden talimatı vermiş, fakat bu arada Çekoslovakyanın işgali meselesi bu işi olduğu yerde bırakmıştır.

Şimdi mesele hâlâ Pragda münakaşa edilmektedir. Gaydacılar ile Beneşçiler birbirlerine atıp tutmaktadırlar. Bakalım bu çok meraklı mesele ne gibi inkışafat ve hâdiseler gösterecek?..

HASAN KUVVET ŞURUBU

Terkibinde: **IYOD, TANEN ve GLISERO FOSFAT** vardır. **KANSIZLIĞA ve VEREME** istidadı olanlara ve **SİNİR** hastalıklarına karşı kullanılır. **HASAN DEPOSU YENİ ADRESİ: BAHÇEKAPI** Beyoğlu tramvay durağı karşısında

Sabah, öğle ve akşam her yemekten sonra günde 3 defa dişlerinizi

RADYOLİN

Diş Macunile
Fırçalamalısınız

Çünkü:

Bir defa fırçalamakla dişler temizlenmiş olmaz. Ağız guddelerinin ve dahili uzuvların mütemadi ifrazatı, dışardan mütemadiyen alınan enebi maddeler, mikroplar, yemek içki, sigara vesaire, dişlere, diş etlerine bin bir mikrop aşılabilir, arızalar husule getirir. Bunlar birike birike nihayet dişlerde çürümeye, etlerde iltihablar başlar. Artık felâketi önlemek ve durdurmak güçtür.

Vaktinde ihtiyatı
elden bırakmayarak
dişlerinizi

Sabah, öğle ve akşam her yemekten sonra günde 3 defa

RADYOLİN'le

Fırçalayınız.

RADYOLİN

Dünyanın en meşhur şekerlisi, şimdi de dünyanın en nefis tatlılarını çıkarıyor.

Ali Muhiddin Hacı Bekir

Merkezi: Bahçekapı, Şubeleri: Beyoğlu, Karaköy, Kadıköy

SARAY BAKLAVASI, ŞAM BAKLAVASI, DİLBER DUDAĞI, BÜLBÜL YUVASI, HALİS ŞEKERDEN TAHAN HELVASI

Böbreklerden idrar torbasına kadar yollardaki hastalıkların mikroplarını kökünden temizlemek için HELMOBLÖ kullanınız.

HELMOBLEU

Böbreklerin çalışmak kudretini artırır. Kadın, erkek idrar zorluklarını, eski ve yeni belsoğukluğunu, mesane iltihabını, bel ağrısını, sık sık idrar bozma ve bozarken yanmak hallerini giderir. Bol idrar temin eder. İdrarda kumların, mesanede taşların teşekkülüne mâni olur.

DİKKAT: HELMOBLÖ idrarınızı temizliyerek mavileştirir. Sıhhat Vekâletinin ruhsatını haizdir. HER ECZANEDE BULUNUR.

REKTA

İç ve dış **BASUR MEMELERİNDE**, Basur memelerinin her türlü iltihaplarında, cerahatlenmiş fistüllerde, kanayan basur memelerinin tedavisinde **REKTA** Patı şifayı temin eder.

TIYATROLAR

Şehir Tiyatrosu Tepebaşı dram kısmında
akşam saat 20,30 da

Yelpaze

İstiklal caddesi komedi kısmında
akşam saat 20,30 da

İkizler

Halk Opereti bu akşam saat 21 de

Pipiça

İsmail Dömbüllü temsilleri
Bu akşam Beşiktaşta
Adanalı Hüzmüz

Zayı — 1933-1934 ders senesinde Kuleli Askeri lisesinden almış olduğum diplomamı kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Nevzad Nahifi Onuralp

İstanbul İkinci İflâs memurluğundan:

Taksimde oturmakta ve İstanbulda Mahmudpaşa Üstbaşıda 39/41 No. da manifaturacılıkla işte bulunan İbrahim Etemin mahkemece 24/11/1939 tarihinde iflâsına karar verilmiştir.

Müflâsin mevcuduna nazaran tasfiyeyi adli şekilde yapılması kararlaştırılmış olduğundan:

1 — Müfliste alacağı olanların ve istihkak iddiasında bulunanların alacaklarını ve istihkaklarını iflâsından bir ay içinde İstanbul ikinci iflâs dairesine gelerek kavıd ettirmeleri ve delillerini (sened ve defter hü'lâsaları ve saire) asıl veya musaddak suretlerini tevdi eylemeleri.

2 — Hilâfına hareket cezayı mes'uliyeti müstelzim olmak üzere müflâsin borçlularının aynı müddet içinde kendilerini ve borçlarını bildirmeleri.

3 — Müflâsin mallarını her ne sıfatla olursa olsun ellerinde bulunduranların o mallar üzerindeki hakları mahfuz kalmak şartıyla bunları aynı müddet içinde daire emrine tevdi etmeleri ve etmezlerse makbul mazeretleri bulunmadıkça cezaî mes'uliyete uğrayacakları ve rüçhan haklarından mahrum kalacakları.

22/12/1939 Cuma günü saat 14 de alacaklılar ilk toplanmaya gelmeleri ve müflâs ile müşterek borçlu olanlar ve kefillerinin ve borcunun tekeffül eden sair kimselerin toplanmada bulunma hakları olduğu ilân olunur. (22637)

Zayı — Hüviyet cüzdanımı kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur. Tıb Fakültesi talebesinden Nihal Teke

İlan Tarifemiz

Tek sütun santiml

Birinci	sahife	400	kurş
İkinci	sahife	250	»
Üçüncü	sahife	200	»
Dördüncü	sahife	100	»
İç sahifeler		60	»
Son sahife		40	»

Muayyen bir müddet zarfında fazlaca miktarda ilân yaptırılacaklar ayrıca tanzilâtı tarifemizden istifade edeceklerdir. Tam, yarım ve çeyrek sayfa ilânlar için ayrı bir tarife derpış edilmiştir.

Son Posta'nın ticari ilânlarına aid işler için şu adrese müracaat edilmelidir.

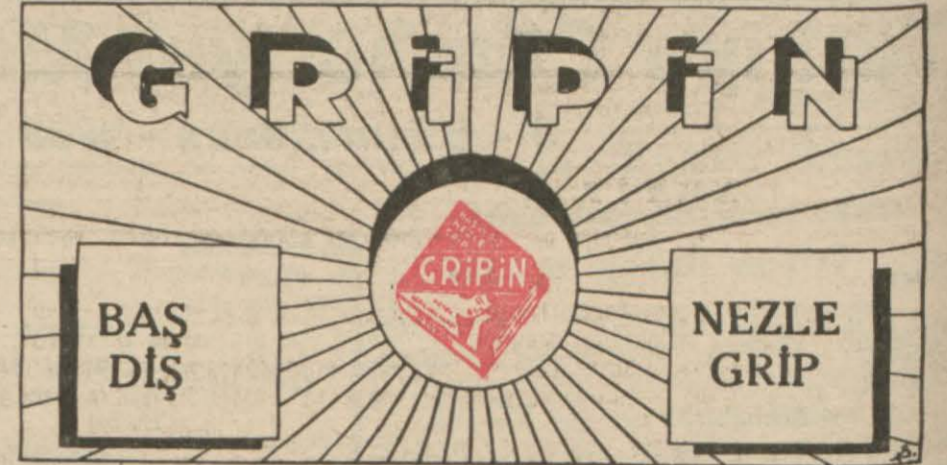
İtâncık Kollektif Şirketi
Kahramanzade Han
Ankara caddesi

Son Posta Matbaası

Negriyat Müdürü: Selim Ragıp Emeç

S. Ragıp EMEÇ

SAHİPLERİ: A. Ekrem UŞAKLIGİL

ve bütün ağrıları derhal keser. Lüzumunda günde 3 kaşe alınabilir.

Devlet demiryolları ve limanları işletmesi umum idaresi ilânları

Doktor Aranıyor.

İdaremin muhtelif yerlerinde istihdam çözümlerine üzere kısımlarına ihtiyacı vardır. Verilecek maaş 177 liradır. Ayrıca mesken veya mesken bedeli verilir. Serbest bulunmak ve yaşları 45 den yukarı olmamak üzere taliplerin D. Demiryolları Zat İşleri Müdürlüğüne müracaatları. (6244) (10103)

Devlet havayollarının gidiş-dönüş biletlilerini hâmi olup, tayyarelerin mutad seferlerini yapamamak mecburiyetinde kalmaları sebebiyle dönüşte tayyareden istifade edemeyen yolcuların ekspres trenlerinde evveliden yer tutma ücretinden maada münzam bir ücret ödemeksizin dönüş seyahatlerini devlet demiryolları ile birinci mevkiide yapmalarına imkân veren bir tarife ihdas edilmiştir.

1/1/1940 tarihinde mer'iyete girecek olan bu tarife hakkında fazla tafsilât almak için istasyonlara müracaat edilmes. «10321» «6350»

Muhammen bedel, muvakkat teminat ve cinsleri ile miktarları ve liste numaraları aşağıda yazılı ahşab traversler her liste muhteviyatı ayrı ayrı ihale edilmek üzere ve kapalı zarf usulü ile 26/12/1939 tarihinde saat 15,30 dan itibaren Ankara İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin aid olduğu liste hızasında yazılı muvakkat teminat ile kaununun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini aynı gün saat 14,30 a kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankara'da Makeme dairesinden, İzmir ve Eskişehirde idare mağazalarında ve Haydarpaşada tesellüm ve sevk sefliğinden dağıtılacaktır. (10212)

Liste No	Aded	Miktar ve cinsi	Muhammen bedeli		Muvakkat teminatı		Lira K.
			L. K.	L. K.	L. K.	L. K.	
1	111.700	Carl hat kayın traversi	1	80	201.060	00	11.303 00
2	10.000	Köprü meşe traversi	5	00	50.000	00	3.750 00
3	1.000	»	6	60	6.800	00	465 00

Hayatta en lüzumlu şeyleri bildiren

MUHTIRALI HARİTALI

HAYAT TAKVİMİ ÇIKTI

Bu eşsiz ve emsalsiz takvimde bu sene 6 tane renkli harita, 72 devletin bandrası

320 sahife en lüzumlu yazılar ve mukemmel bir muhtıra defteri vardır. Yazılardan bazıları: Takvime dair her türlü malumat, dünya tarihi, dinler tarihi, ihtıralar tarihi, inkilâp tarihi.

Dünya devletlerinin nüfus ve kuvvetleri, dünyadaki müslümanlar.

Devletimizin teşkilâtı, vilâyet ve kazaları, tren istasyonları, limanlar ve iskeleler, kânunlarımız.

Türkiye, Şark ve Avrupa trenlerinin hareket zamanları ve bilet ücretleri. Hastalıklar ve kazalara karşı çareler, sağlık bilgileri, güzel ve sağlam olmak çareleri.

6 tane renkli harita ve 72 devletin renkli bandraları.

Bu eşsiz ve emsalsiz takvimin taklitlerini almamak için, (HAYAT TAKVİMİ) adına ve (MAARİF Kitaphanesi) imzasına dikkat etmelidir. Fiyatı her yerde 25, mukemmel ciltli 35 kuruştur.

Galatasaray Lisesi Alım Satım Komisyonundan

Galatasaray lisesinin eski kalorifer kazanlarından kalma muhtelif şekildedeki demir parçaları 40 lira muhammen bedelli Beyoğlu İstiklal caddesi No. 349 da Liseler Mübasseliğinde toplanan okul komisyonunca 18/XXII/1939 Salı günü saat 11 de pazarlık suretiyle artırması yapılacaktır. İstekliler % 15 kat'ı teminatı olan 6 lirayı Liseler Mübasseli vesnesine yatırılarak belli gün ve saatte sözü geçen komisyonunda bulunmaları. Şartnameyi ve hurda demirleri görmek için mekteb idaresine müracaatları lâzımdır. Bu ilân resml dairesi haberdar ve istekli bulmak için verilmiştir. «10326»